

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Θερινό Σχολείο
«Αρχαίο Ελληνικό Δράμα 2016»

Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική
τέχνη
για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές της
(Κλασικής) Φιλολογίας

Κομοτηνή, 19/09–02/10/2016

Επιστημονικοί υπεύθυνοι του Προγράμματος

Prof. Dr. Christian Brockmann (Πανεπιστήμιο Αμβούργου, Ινστιτούτο
Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας)

Αν. Καθ. Γεώργιος Π. Τσομής (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δ.Π.Θ.)

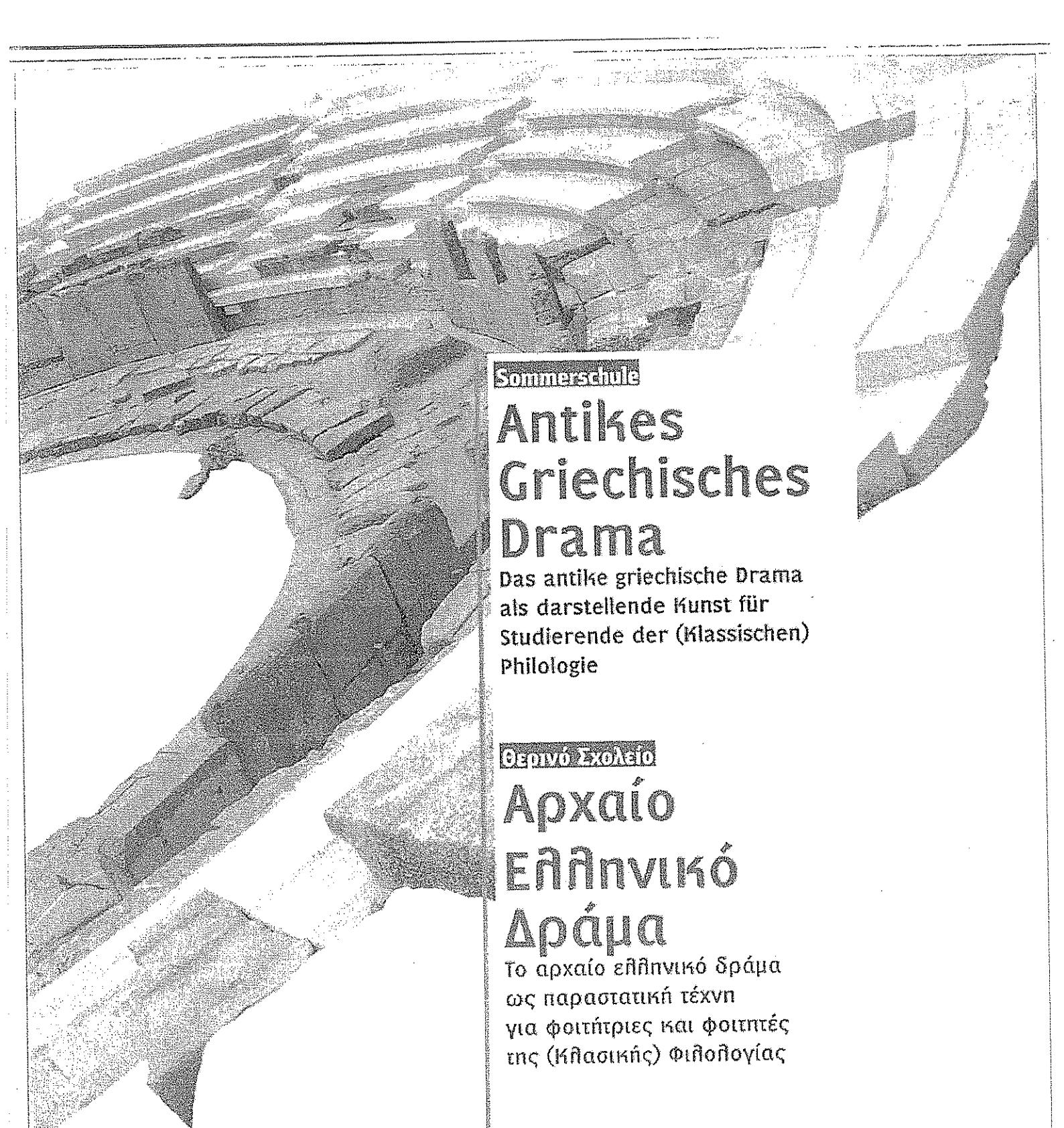
Οργανωτική επιτροπή διεξαγωγής του Θερινού Σχολείου:

Επ. Καθ. Ιωάννα N. Παπαδοπούλου (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δ.Π.Θ.)

Αν. Καθ. Γεώργιος Π. Τσομής (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δ.Π.Θ.)

Επιμέλεια: Γεώργιος Π. Τσομής

Κομοτηνή, Ιανουάριος 2017

Sommerschule

Antikes Griechisches Drama

Das antike griechische Drama
als darstellende Kunst für
Studierende der (Klassischen)
Philologie

Εργασία στο θέατρο

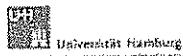
Αρχαίο Ελληνικό Δράμα

Το αρχαίο ελληνικό δράμα
ως παραστατική τέχνη
για φοιτήτριες και φοιτητές
της (Κηφαιοκής) Φιλοθεογίας

19.09-01.10
2016

Komotini,
Institut für Griechische
Philologie, Universitätscampus

Karpathos,
Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας,
Πανεπιστημιούπολη

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Gemeinsam veranstaltet
von der Universität Hamburg
(Institut für Griechische und Lateinische Philologie)
und der Demokritus-Universität Thrakien,
Komotini (Institut für Griechische Philologie,
Fachbereich für Klassische und Humanistische
Studien)

Συνδιοργανωτή:
Πρεσβύτερο Αυθαίρου
(Ινστιτούτο Ελληνικής και Αρχαίκης Φιλολογίας)
και Δημοκρατικό Πανεπιστήμιο Θράκου
(Εργασία Ελληνικής Φιλολογίας, Εργασία Κλασικών
και Ανθρωπιστικών Σπουδών)

Universität Hamburg
DER FORSCHUNG | DER LEHRE | DER BILDUNG

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

EINLADUNG

Gemeinsam mit der Demokritos-Universität Thrakien
veranstaltet
die Universität Hamburg
in der zweiten Septemberhälfte in Komotini
eine Sommerschule zum
Antiken Griechischen Drama

Die Sommerschule richtet sich an griechische Studierende und Doktoranden der Philologie und verbindet eine Vertiefung von Kenntnissen zum antiken Theaterwesen und eine detaillierte Analyse ausgewählter Texte mit der Vermittlung eines praktischen Zugangs zu den Dramen als Bühnenkunst. Ziel ist es, den Studierenden neben fachlicher Weiterqualifikation und der Entwicklung praktischer Fähigkeiten insbesondere auch zur Erweiterung ihrer Berufsperspektiven einen transdisziplinären Einblick in den Umgang mit antiken Bühnenstoffen im Kultur- und Theaterbereich zu geben.

Zur feierlichen Eröffnung dieser Sommerschule findet am Montag, dem 19. September 2016 um 21.00 Uhr ein Empfang im Hotel Chris and Eve (3. Kilometer Komotini-Alexandroupolis) statt.

Im selben Rahmen findet am Montag, dem 26. September um 18.00 Uhr im zweiten Stockwerk des Bürgerclubs von Komotini (Λέσχη Κομοτνιάων), begleitet von einem kleinen Empfang, zudem ein Informationsabend zur deutschen Kultur sowie zu Studien- und Forschungsperspektiven in Deutschland statt.

Es wäre uns eine große Ehre und Freude, wenn wir Sie bei dieser Gelegenheit begrüßen dürften.

Für eine kurze Mitteilung unter der E-mail Adresse gtsomis@helit.duth.gr bezüglich Ihrer Teilnahme an den Veranstaltungen wären wir Ihnen dankbar.

In Erwartung Ihrer geschätzten Antwort verbleiben wir mit herzlichen Grüßen

Prof. Dr. Christian Brockmann
Universität Hamburg,
Leiter der Sommerschule

Prof. Dr. Georgios P. Tsomis
Demokritos-Universität Thrakien,
Wissenschaftlicher Projektleiter
der Sommerschule

Universität Hamburg
DER FORSCHUNG | DER LEHRE | DER BILDUNG

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου σε συνεργασία
με το Αποκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
διοργανώνει
το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου
το θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων
«Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη»

Τα θερινά μαθήματα απευθύνονται σε Έλληνες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της Φιλολογίας και προσφέρουν, εκτός από εμβάθυνση των γνώσεων στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης. Παράλληλα με την περαιτέρω επιστημονική κατάρτιση και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, διαίτερα τη διεύρυνση των επαγγελματικών προοπτικών για τους φοιτητές, το θερινό σχολείο στοχεύει να προσφέρει στους συμμετέχοντες διεπιστημονική απτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου.

Στο πλαίσιο του θερινού σχολείου θα λαβθούν χώρα οι εξής εκδηλώσεις:

- Τη Δευτέρα, 19 Σεπτεμβρίου 2016 και ώρα 21.00 στο ξενοδοχείο Chris and Eve (3^ο χιλιόμετρο Κομοτηνής – Αλεξανδρούπολης) οι διοργανωτές θα παραθέσουν δεξιώση ενόψει της επίσημης έναρξης του θερινού σχολείου.
- Τη Δευτέρα, 26 Σεπτεμβρίου και ώρα 18.00 στον δεύτερο όροφο της Λέσχης Κομοτηναίων θα πραγματοποιηθεί ενημερωτική εκδήλωση με θέμα: «Γερμανικός Πολιτισμός και Προσπατικές σπουδών και έρευνας στη Γερμανία» και θα ακολουθήσει δεξιώση.

Είναι μεγάλη τιμή και χαρά να σας υποδεχτούμε στις δύο προηγούμενες εκδηλώσεις.

Σας παρακαλούμε να επιβεβαίωσετε τη συμμετοχή σας στο e-mail:
gtsomis@helit.duth.gr

Με εγκάρδιους καιρετισμούς

Καθηγητής Christian Brockmann
Πανεπιστήμιο Αμβούργου
Διευθυντής του Προγράμματος
των θερινών μαθημάτων

Αναπλ. Καθηγητής Γεώργιος Π. Τσομής
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης,
Επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος
των θερινών μαθημάτων

**Θερινό Σχολείο
«Αρχαίο Ελληνικό Δράμα 2016»**

**Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική
τέχνη
για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές της
(Κλασικής) Φιλολογίας**

Κομοτηνή, 19/09/-02/10/2016

Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας) και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Κομοτηνή) συνδιοργάνωσαν το 1ο Θερινό Σχολείο «Αρχαίο Δράμα 2016 – Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική τέχνη». Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από τη Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD) από κονδύλια του ομοσπονδιακού υπουργείου Παιδείας και Έρευνας (BMBF). Οι συμμετέχοντες στο θερινό σχολείο ήταν προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες της Κλασικής Φιλολογίας στην Ελλάδα.

Γενικά

Ήδη από την αρχαιότητα απώτερος στόχος των δραματουργών ήταν ο αντίκτυπος των έργων τους στο θεατρικό κοινό κατά την παράστασή τους, κάτι που ισχύει ειδικά για τους ποιητές Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη και Αριστοφάνη. Αυτό το θερινό σχολείο, εκτός από την εμβάθυνση των γνώσεων πάνω στο αρχαίο ελληνικό θέατρο και τη λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων κειμένων, προσέφερε μία πρακτική πρόσβαση στα δράματα ως σκηνική τέχνη. Υπό την καθοδήγηση ειδικών σε θέματα υποκριτικής και σκηνοθεσίας οι συμμετέχοντες ήλθαν σε επαφή με τις βασικές τεχνικές της σκηνικής παράστασης και της από σκηνής επικοινωνίας, καθώς – χωρισμένοι σε μικρές ομάδες εργασίας – επεξεργάστηκαν παραστατικά επιλεγμένα αποσπάσματα αρχαίων

δραμάτων. Παράλληλα, στο θεωρητικό μέρος οι φοιτητές ασχολήθηκαν διεξοδικά με το αρχαίο θέατρο, με σημαντικά δραματικά έργα, όπως επίσης και με την πρόσληψη και επιβίωση του αρχαίου δράματος στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή. Τέλος, οι συμμετέχοντες ήλθαν σε μία πρώτη επαφή με το σημερινό θέατρο και τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρει.

Ιστορικό

Το Φεβρουάριο του 2015 προσκλήθηκα μαζί με τον κύριο Michael Seibel, σκηνοθέτη όπερας και θεάτρου και καθηγητή υποκριτικής, από τον καθηγητή του Τμήματος Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου κ. Christian Brockmann να συμμετάσχουμε σε συνέδριο με θέμα «Συνεργασίες Ελλήνων και Γερμανών Επιστημόνων» και να μιλήσουμε για το «Αρχαίο Ελληνικό Δράμα στη νεώτερη και σύγχρονη σκηνή με έμφαση στις θεατρικές σκηνές της Γερμανίας και της Ελλάδας». Αμέσως διαπιστώσαμε ότι με αυτή τη διάλεξη θα μπορούσαμε να προτείνουμε ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ του Πανεπιστημίου του Αμβούργου και του Δημοκράτειου Πανεπιστημίου Θράκης: «Το Αρχαίο Δράμα ως Παραστατική Τέχνη για φοιτήτριες και φοιτητές της Φιλολογίας». Η διάλεξη κατέδειξε ότι η πρόσληψη του αρχαίου ελληνικού δράματος ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα είναι περισσότερο εμφανής από τις σκηνικές παραστάσεις των δραμάτων αυτών παρά από την ανάγνωση των αρχαίων κειμένων. Δηλ. το αρχαίο δράμα έχει ανακτήσει σήμερα την ιδιαίτερη πρωταρχική σημασία του. Εκλαμβάνεται περισσότερο ως παραστατική τέχνη, όπως αιρετικώς και στην αρχαιότητα, όπου ο θεατής, ο οποίος βλέπει, ακούει και αισθάνεται, βρίσκεται στο επίκεντρο των επί σκηνής δρώμενων. Το πρόγραμμα αυτό το είχαμε εγκαινιάσει μαζί με την συνάδελφο Ιωάννα Παπαδοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας, και με τη συνδρομή του κυρίου Seibel ήδη από το 2011 ως διήμερο Workshop στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας της πόλης μας στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας.

Τόσο ο κ. Brockmann όσο και εγώ χαρήκαμε πάρα πολύ όταν μετά από μερικούς μήνες πληροφορηθήκαμε ότι το πρότζεκτ αυτό (συνδιοργάνωσή: Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου και Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκράτειου Πανεπιστημίου Θράκης) θα χρηματοδοτηθεί εξόλοκλήρου εν είδει Θερινού Σχολείου στην Κομοτηνή από την Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών

Ανταλλαγών (DAAD) από κονδύλια του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας και Έρευνας.

Έτσι, τόσο ο κ. Brockmann και ο συνεργάτης του κ. Daniel Deckers όσο και εμείς εδώ, η κ. Παπαδοπούλου, ο κ. Seibel και εγώ, αρχίσαμε αμέσως σε αγαστή συνεργασία να χτίζουμε και να οργανώνουμε το πρόγραμμα του Θερινού Σχολείου για το 2016. Επιδιώξαμε με τις ενότητες διδασκαλίας τόσο στον θεωρητικό όσο και στον πρακτικό τομέα να έρθουν οι συμμετέχοντες σε επαφή με τις βασικές τεχνικές της σκηνικής παράστασης και της από σκηνής επικοινωνίας, με την πρόσληψη και επιβίωση του αρχαίου δράματος στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή, αλλά και με το σημερινό θέατρο και τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρει σε έναν φιλόλογο. Όμως, στόχος μας με το πρακτικό μέρος της διδασκαλίας απόσπασμάτων από αρχαία ελληνικά δράματα ήταν και η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που αφορούν στη βελτιστοποίηση της φωνής από φυσιολογική άποψη, στην καλύτερη άρθρωση, στη βελτιστοποίηση των προσωπικών δεξιοτήτων κατά την προφορική επικοινωνία και στην ανάπτυξη εναργών μορφών έκφρασης, χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένας σημερινός φιλόλογος καθηγητής πέρα των επιστημονικών του γνώσεων.

Στόχος του θερινού σχολείου ήταν να προσφέρει στους συμμετέχοντες διεπιστημονική οπτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου.

Και όλα αυτά δεν θα υλοποιούνταν άμεσα, αν δεν είχαμε τη χρηματοδότηση της DAAD, ειδικά σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς για την Ελλάδα, και την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξη των Πρυτανικών αρχών και των δύο Πανεπιστημίων και της Προέδρου του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Καθηγήτριας κ. Ζωής Γαβριηλίδου.

Επιστημονικοί υπεύθυνοι του Προγράμματος:

Prof. Dr. Christian Brockmann (Πανεπιστήμιο Αμβούργου, Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας)

και

Av. Καθ. Γεώργιος Π. Τσομής (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.)

Οργανωτική επιτροπή διεξαγωγής του Θερινού Σχολείου:

Επ. Καθ. Ιωάννα N. Παπαδοπούλου (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.)

Av. Καθ. Γεώργιος Π. Τσομής (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.)

Διδάσκοντες:

Prof. Dr. Christian Brockmann (Πανεπιστήμιο Αμβούργου, Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατίνικης Φιλολογίας)

Αν. Καθ. Γεώργιος Π. Τσομής (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.)

Επ. Καθ. Ιωάννα N. Παπαδοπούλου (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ.)

Michael Seibel, M.A. Σκηνοθέτης θεάτρου και όπερας, Καθηγητής υποκριτικής και φωνητικής, Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Διεθνούς Opera Studio Πάτρας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Δρ. Άννα Μισοπολινού, Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

Daniel Deckers, M.A. (Πανεπιστήμιο Αμβούργου, Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατίνικης Φιλολογίας)

Maike Neumann (Πανεπιστήμιο Αμβούργου, Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατίνικης Φιλολογίας)

Γλώσσες διδασκαλίας: Γερμανικά και Αγγλικά

Σπουδαστές στους οποίους απευθυνόταν το Θερινό Σχολείο

Προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες, οι οποίοι σπουδάζουν Κλασική φιλολογία. Ενδιαφέρον για σπουδές στη Γερμανία (π.χ. Πρόγραμμα Erasmus, μεταπτυχιακές σπουδές ή εκπόνηση διδακτορικής διατριβής) και / ή ενδιαφέρον για μία εργασία στον πολιτιστικό τομέα.

Προσόντα: Συγκεκριμένο ενδιαφέρον για το αρχαίο θέατρο, ιαλή βαθμολογία στα μαθήματα που αφορούν στο αρχαίο δράμα, επαρκής γνώση της γερμανικής γλώσσας για τη συμμετοχή σε ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Αίτηση / Επιλογή

Οι αιτήσεις υποβλήθηκαν αποκλειστικά μέσω email μαζί με τα συνήθη έγγραφα, όπως βιογραφικό και βαθμολογίες, δικαιολογητικά έγγραφα, εφόσον υπήρχαν, τα οποία αποδείκνυαν την ενασχόλησή των αιτούντων και το ενδιαφέρον σας για το θέατρο, π.χ. γραπτές εργασίες πάνω στη θεματική του (αρχαίου) θέατρου.

Κατά την επιλογή των συμμετεχόντων συνυπολογίστηκε εκτός από τη μέχρι τώρα βαθμολογία στα συναφή μαθήματα τόσο το ιδιαίτερο

ενδιαφέρον τους για το αρχαίο θέατρο όσο και η επάρκειά τους κατά την ανάλυση ενός αρχαίου δράματος βάσει κριτικών και ερμηνευτικών υπομνημάτων. Επίσης, λήφθηκε υπόψη η ικανότητα επιστημονικής μετάφρασης και διερεύνησης του θρησκευτικού, κοινωνικού και πολιτικού υπόβαθρου ενός αρχαίου δράματος.

Στο Θερινό Σχολείο συμμετείχαν οι εξής φοιτητές προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες:

1. Αμπατζή Μαρία
2. Αποστολίδου Βασιλική
3. Αρβανιτοπούλου Ελένη
4. Γκάλφα Ιωάννα
5. Γκοτσόπουλος Κωνσταντίνος
6. Δερές Ιωακείμ
7. Καλάκης Βασίλειος
8. Κουτσή Κωνσταντινιά
9. Μανιάτη Βασιλική
10. Παντελίδου Μαρία
11. Παπατζίκη Τριάδα
12. Παρταλιού Βαλασία
13. Πιπελέ Φωτεινή
14. Ράμπου Όλγα
15. Ρώμα Μελπομένη
16. Σιαμέτης Βασίλειος
17. Σπανίδου Ευανθία
18. Τζώρα Ζωή

Ενότητες Διδασκαλίας

- Ενότητες διδασκαλίας στον θεωρητικό τομέα: 10 × 4 ώρες διδασκαλίας.
- Ενότητες διδασκαλίας στον πρακτικό τομέα: 10 × 4 ώρες διδασκαλίας.
- 3 εκδρομές σε αρχαία θέατρα (Μαρώνεια, Φίλιπποι, Φιλιππούπολη Βουλγαρίας)
- Απογευματινή εκδήλωση σχετικά με τις δυνατότητες σπουδών και έρευνας στη Γερμανία

Έναρξη: Δευτέρα, 19/09/2016, 9.00

Λήξη: Κυριακή, 02/10/2016

Τόπος διεξαγωγής: Δημοκράτειο Πλανεπιστήμιο Θράκης, Κομοτηνή, στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας (Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών), ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κομοτηνής και Αίθουσα Συνεδριάσεων του Καταστήματος της Eurobank στην Κομοτηνή.

Πρόγραμμα (2 εβδομάδες)

Θεωρητικό μέρος: 9.00–11.00, 11.30–13.30 Δευτέρα – Σάββατο

Πρακτικό μέρος: 16.00–18.00, 18.30–20.30 Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη – Σάββατο

Ορισμένα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των εικπαιδευτικών εκδρομών

Εκδρομές και εκδηλώσεις ημίσειας ημέρας:

Τετάρτη, 21/09: Εκδρομή στο αρχαίο θέατρο της Μαρώνειας

Τετάρτη, 28/09: Εκδήλωση για τις δυνατότητες σπουδών και έρευνας στη Γερμανία

Ημερήσιες εκδρομές:

Σάββατο/Κυριακή, 24-25/09: Εκδρομή στο αρχαίο θέατρο της Φιλιππούπολης (με διανυκτέρευση)

Τετάρτη, 28/09: Εκδρομή στο αρχαίο θέατρο των Φιλίππων.

Το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ήταν ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ / SEMINAR PROGRAMM

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΔΗΠΤΕΘΕ Κομοτηνής					
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΤΕΙΛ - Stadttheater Komotini					
ΔΕ 19/9 MO 19/9	9.00-11.00	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz - Antikes Drama 1	16.00-18.00	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, Α/θ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, <i>Institut für griechische Philologie, Raum E</i>	Εισόδιος για τη συνέχεια στην ομάδα στην πλατεία Αγρινίου
	11.30-13.30	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz - antikes Drama 1	18.30-19.30	Papadopoulos: Einführung in das Alschylische Drama Agamemnon – Übersetzung ins Neugriechisch geeignet für eine Aufführung 1	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
TP 20/9 DI 20/9	9.00-11.00	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz – Antikes Drama 2	16.00-18.00	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, Α/θ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, <i>Institut für griechische Philologie, Raum E</i>	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
	11.30-13.30	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz – Antikes Drama 2	18.30-20.30	Papadopoulos/Mispolinou: Alschylisches Agamemnon – Übersetzung ins Neugriechisch geeignet für eine Aufführung 2	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
TE 21/9 MI 22/9	9.00-11.00	Brockmann/Deckers: Textarbeit am Sophokles' Philoktet 2	Ekdothiki στο αρχαίο θέατρο της Μαρωνείας, αναρχώντος: 15.00, Πλαστική ζωγραφική	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, Α/θ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, <i>Institut für griechische Philologie, Raum E</i>	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
	11.30-13.30	Brockmann/Deckers: Textarbeit an Aristophanes' Acharnern 2	Exkursion nach Maroneia, 15.00, Treffpunkt: Altes Rektoratsgebäude	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, Α/θ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, <i>Institut für griechische Philologie, Raum E</i>	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
ΠΕ 22/9 DO 22/9	9.00-11.00	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz – Antikes Drama 3	16.00-18.00	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΔΗΠΤΕΘΕ Κομοτηνής	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου
	11.30-13.30	Seibel/Neumann: Performativer Ansatz – Antikes Drama 3	18.30-20.30	THEORETISCHER TEIL - Stadttheater Komotini	Εισόδιος για τη συνέχεια στην πλατεία Αγρινίου

ΠΑ 23/9 FR 23/9	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - Παν/πολη, ΤΕΦ, Αίθ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, <i>Institut für griechische Philologie, Raum E'</i>	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο PRAKТИСЧЕР ТЕЛ – Universitätscampus, Institut für griechische <i>Philologie, Zentrales Amphitheater</i>
9.00-11.00	Brockmann/Deckers: Textarbeit an Sophokles' <i>Philoktet</i> 4	16.00-18.00 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 4
11.30-13.30	Brockmann/Deckers: Textarbeit an Aristophanes' <i>Acharnern</i> 4	18.30-20.30 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 4
ΣΑ 24 - ΚΥ 25/9	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ και ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ THEORETISCHER TEIL und PRAKТИСЧЕР ТЕЛ	
SA 24 - SO 25/9	Εκδρομή στο Plovdiv (Φλωρινόπολη), αναχώρηση 7.30, Ηλάκα Δημοτικά. Exkursion nach Plovdiv (Philippoupolis), 07.30: Treffpunkt Altes Rektoratsgebäude (Abfahrt)	
ΔΕ 26/7 ΜΟ 26/7	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - Αίθουσα Eurobank, Κεντρική Πλατεία Κομοτηνής THEORETISCHER TEIL - Eurobank, Zentraler Platz Komotini Sitzungsraum	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Κανένα μάθημα PRAKТИСЧЕР ТЕЛ - kein praktischer Unterricht
9.00-11.00	Brockmann/Deckers: Textarbeit an Aristophanes' Acharnern 5	18.00: Λέσχη Κομοτηνάιών 2 ^{ος} δραφός Ενημερωτική εκδήλωση: «Ερμανικός Πολιτισμός και Προοπτικές στους δύνα και έργυνας στη Γέρμανία» και δεξιώση
11.30-13.30	Tsomis: Sophokles, Άιας: Einführung und die Epiparodos, Übersetzung ins Neugriechisch geeignet für eine Aufführung 1	18.00: Infoabend: Deutsche Kultur, Studien- und Forschungsperspektiven in Deutschland und kleiner Empfang
ΤΡ 27/9 DI 27/9	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - Αίθουσα Eurobank, Κεντρική Πλατεία Κομοτηνής THEORETISCHER TEIL - Eurobank, Zentraler Platz Komotini Sitzungsraum	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Πλανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο PRAKТИСЧЕР ТЕЛ - Universitätscampus, Institut für griechische <i>Philologie, Zentrales Amphitheater</i>
9.00-11.00	Tsomis: Sophokles <i>Aias</i> , Epiparodos, Trugrede - Übersetzung ins Neugriechisch geeignet für eine Aufführung 2	16.00-18.00 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 5
11.30-13.30	Tsomis: Sophokles <i>Aias</i> , Epiparodos, Trugrede - Übersetzung ins Neugriechisch geeignet für eine Aufführung 2	18.30-20.30 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 5
ΤΕ 28/9	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ και ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ THEORETISCHER TEIL und PRAKТИСЧЕР ТЕЛ	

MI 28/9	Εκδρομή στο αρχαίο θέατρο των Φυλήτων, ξενόγνηση: Καθ. Κ. Τσουρής - επίσκεψη στην Καβάλα - 9.30: Παλαιά πρωταρεία (αναχώρηση) Exkursion nach Philippoi und Kavala - 09.30: Altes Rektoratsgebäude (Abfahrt)	
ΠΤΕ 29/9 DO 29/9	ΘΕΟΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, ΑΙΘ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, Institut für griechische Philologie, Raum E	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο PRAKТИСЧЕР ТЕЛ - Университетскампус, Institut für griechische Philologie, Центраles Amphitheater
	9.00-11.00 Papadopoulou: Das antike Drama auf der Bühne: <i>Öpsis</i> 11.30-13.30 Tsomis: Der Philologe als Dramaturg 1	16.00-18.00 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 6 18.30-20.30 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 6
ΠΑ 30/9 FR 30/9	ΘΕΟΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Ιταγ/πολη, ΤΕΦ, ΑΙΘ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, Institut für griechische Philologie, Raum E	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο PRAKТИСЧЕР ТЕЛ - Университетскампус, Institut für griechische Philologie, Центраles Amphitheater
	9.00-11.00 Tsomis: Der Philologe als Dramaturg 2 11.30-13.30 Papadopoulou: Das alltägliche Leben der Athener in der Aristophanischen Komödie, Die Weibervolksversammlung: Szenische Probleme	16.00-18.00 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 7 18.30-20.30 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 7
ΣΑ 1/10 SA 1/10	ΘΕΟΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παν/πολη, ΤΕΦ, ΑΙΘ. Ε' THEORETISCHER TEIL - Universitätscampus, Institut für griechische Philologie, Raum E	ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο PRAKТИСЧЕР ТЕЛ - Университетскампус, Institut für griechische Philologie, Центраles Amphitheater
	9.00-11.00 Tsomis/Seibel: Das antike Drama auf der modernen Bühne (Deutschland; Griechenland) 11.30-13.30 Papadopoulou: Das Versmaß im Drama: μέ... γρ καρδού;	16.00-18.00 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 8 18.30-20.30 Seibel: Performativer Ansatz – Antikes Drama 8
KΥ 2/10 SO 2/10	Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο Universitätscampus, Institut für griechische Philologie, Zentrales Amphitheater	Πανεπιστημιούπολη, ΤΕΦ, Κεντρικό Αμφιθέατρο Universitätscampus, Institut für griechische Philologie, Zentrales Amphitheater
	10.00-12.00 Επίσημη παρουσίαση εργασιών φοιτητών στρογγυλό τροπέζι: «Αποτίμηση του Θερινού σχολείου 2016»-συζήτηση, κλειστό εργαστών συνεδρίου - Στρατηγική Βραβεύση 13.00 Φαναριέ Κεντρικού Αμφιθέατρου: Δεξιωση - Abschlussfeier	

Στο θεωρητικό μέρος οι διδάσκοντες και οι φοιτητές ασχολήθηκαν εκτενώς με τα παρακάτω θέματα:

1. Το αρχαίο θέατρο (διεξοδική εισαγωγή): ο ρόλος, η γέννηση και η ανάπτυξή του, Διόνυσος, λατρεία και θρησκευτικές εορτές, φορείς, κοινό και κοινωνία. Μουσική, κοστούμια, μάσκες, χορός – αρχαιολογικές και λογοτεχνικές μαρτυρίες.
2. Τα έργα των αρχαίων δραματουργών – Φιλολογική εργασία σε επιλεγμένα κείμενα: Αριστοφάνους, Αχαρνής, Αισχύλου Αγαμέμνων και Σοφοκλέους Αίας με έμφαση στην επιτελεστικότητά τους.
3. Θεατρική μετάφραση: Μετάφραση στη Νεοελληνική Γλώσσα αποσπασμάτων των παραπάνω έργων για σκηνική παρουσίαση: Τεχνικές θεατρικής μετάφρασης – Ασκήσεις – Μετάφραση προς σκηνική επεξεργασία στο πρακτικό μέρος των μαθημάτων.
4. Θέατρο και δραματουργία: Από τον 18^ο αιώνα έως σήμερα. Επαγγελματικές δυνατότητες, σημεία επαφής, προοπτικές. Το επαγγελματικό προφίλ του Κλασικού Φιλολόγου ως επιστημονικού και καλλιτεχνικού συμβούλου σε θεατρικούς οργανισμούς – Το επάγγελμα του δραματολόγου, τα πεδία αρμοδιοτήτων του, εκπαίδευση και προοπτικές.
5. Πρόσληψη και επιβίωση του αρχαίου δράματος στην νεώτερη και σύγχρονη εποχή (με έμφαση στον ελληνόφωνο και γερμανόφωνο χώρο).

Στο πρακτικό μέρος οι διδάσκοντες και οι φοιτητές ασχολήθηκαν εκτενώς με τα παρακάτω θέματα:

1. Αγωγή εκφοράς προφορικού λόγου και φωνητική αγωγή:
  - A. Ρητορική επικοινωνία: Στο επίκεντρο βρίσκεται η μετάδοση γνώσεων που αφορά στον τομέα της ρητορικής της (συν)ομιλίας.
  - B. Εκφορά του λόγου: Μετάδοση γνώσεων – Βασικές διαδικασίες στους τομείς άρθρωσης, επιτονισμού, αναπνοής και ακρόασης.
  - C. Αισθητική επικοινωνία: Μετάδοση γνώσεων στους τομείς της τέχνης της εκφοράς του προφορικού λόγου, των διαδικασιών αισθητικής ποιότητας του λόγου και της ακρόασης καθώς επίσης και της διδασκαλίας της ανάγνωσης.
  - D. Φωνητική αγωγή: Μετάδοση γνώσεων στους τομείς των βασικών

διαδικασιών της φωνητικής αγωγής.

Ε. Ρητορική Επικοινωνία: Μορφή επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, η οποία στοχεύει στο να επηρεάσει τον συνομιλητή κατά την επικοινωνία. Αρχικός στόχος είναι η επίτευξη αλλαγής στάσης και όχι η ενημέρωση ή η ανταλλαγή πληροφοριών. Συγκεκριμένα: Λεκτικά και μη λεκτικά μέσα έκφρασης, όπως η γλωσσική διαμόρφωση των ανακοινώσεων, η προφορά, η προσωδία, η μιμητική, η χειρονομία, η οπτική επαφή, η προξημική (εγγυσημική) συμπεριφορά, συνεπώς η χωρική διάταξη του συνομιλητή στο πλαίσιο επικοινωνίας και διάδρασης σε μία συγκεκριμένη κατάσταση. Στόχοι: η κατανοητή και παραστατική διατύπωση, η αποτελεσματική παρουσίαση, η δίκαιη επιχειρηματολογία, η ανάπτυξη των διαφόρων ικανοτήτων στον τομέα της συνομιλίας.

2. Εκπαίδευση στην εκφορά του προφορικού λόγου και βασικές διαδικασίες του προφορικού λόγου:

Α. Η υποστήριξη και η ενίσχυση των ικανοτήτων που αφορούν στις δεξιότητες του προφορικού λόγου και της άρθρωσης καθώς επίσης και στις ικανότητες διεξαγωγής συζήτησης.

Β. Η βελτιστοποίηση της ατομικής ικανότητας στο πλαίσιο της προφορικής επικοινωνίας.

Γ. Η χρησιμοποίηση σωστής άρθρωσης που να ανταποκρίνεται σε δεδομένη περίπτωση.

Δ. Η καθαρότερη άρθρωση με απώτερο στόχο την εγκατάλευψη της ιδιολέκτου του εκάστοτε ομιλητή και την όσο το δυνατόν προσαρμογή του στην ορθοφωνία της επίσημης γλώσσας

Ε. Η παραγωγή φωνής που ηχεί ευχάριστα και μπορεί να αντέξει σε δύσκολες συνθήκες χωρίς να χάσει την ικμάδα της συντελώντας έτσι στην παραγωγή ενός αποτελεσματικού και εκφραστικού λόγου.

ΣΤ. Εκπαίδευση στην αναπνοή.

3. Αισθητική επικοινωνία: Τέχνη της εκφοράς του προφορικού λόγου – Διαδικασίες καλαίσθητης ομιλίας και αιρόσασης – Διδασκαλία ανάγνωσης, Θεωρία και πρακτική εφαρμογή της εκφοράς λογοτεχνικών κειμένων (ποιήματα, ομιλίες, Θέατρο κλπ.). Ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων όσον αφορά στην εκφορά του προφορικού λόγου. Παραγωγή, πρόσληψη και παρουσίαση

λογοτεχνικών κειμένων. Καλλιτεχνική προσέγγιση του κειμένου. Ανάπτυξη αισθήματος για την προσωδία της γλώσσας. Ανάπτυξη αισθήματος για τον ήχο της γλώσσας.

4. Φωνητική αγωγή / Βασικές διαδικασίες της φωνητικής αγωγής Στόχοι: α) Μία φωνή κατά την εκφορά του προφορικού λόγου που λειτουργεί φυσιολογικά σωστά. β) Γνώσεις πάνω στην ανατομία της φωνής. γ) Ο έλεγχος της αναπνοής στη δομή του κειμένου δ) Η παραγωγή φωνής που ηχεί ευχάριστα και μπορεί να αντέξει σε δύσκολες συνθήκες χωρίς να χάσει την ικανότητα της συντελώντας έτσι στην παραγωγή ενός αποτελεσματικού και εκφραστικού λόγου. Στο μάθημα δόθηκε έμφαση στα εξής σημεία: α) στην εκμάθηση λειτουργικής αναπνοής, β) στην εκφορά του λόγου στο ύψος της φωνής του εκάστοτε ομιλητή, δ) στη διεύρυνση των φωνητικών ηχείων και σε μία καθαρότερη άρθρωση με απώτερο στόχο την εγκατάλειψη της ιδιολέκτου του εκάστοτε ομιλητή και την όσο το δυνατόν προσαρμογή του στην ορθοφωνία της επίσημης γλώσσας

Μετά το πέρας της εικπαίδευσης επιτεύχθηκαν στο μεγαλύτερο μέρος τους οι παρακάτω μαθησιακοί στόχοι στην αγωγή εκφοράς του προφορικού λόγου και την φωνητική αγωγή και οι σπουδαστές κατείχαν τις παρακάτω δεξιότητες:

- Μία φυσιολογική φωνή κατά την εκφορά του προφορικού λόγου.
- Μία σωστή και καθαρή άρθρωση.
- Ικανότητα διεξαγωγής συζήτησης και εκφοράς προφορικού λόγου
- Ικανότητα εκμάθησης που βασίζεται σε εμπειρικά δεδομένα.
- Ένα ενισχυμένο δημιουργικό δυναμικό.
- Ανάπτυξη σαφών εκφραστικών μορφών.

Μετά το πέρας των μαθημάτων του Θεοινού Σχολείου οι φοιτητές ήταν σε θέση:

- 1) να γνωρίζουν σε βάθος το αρχαίο θέατρο ως παραστατική τέχνη (φορείς, κοινό και κοινωνία, μουσική, κοστούμια, μάσκες, χορός) καθώς επίσης και την επιβίωσή του στην νεώτερη και σύγχρονη εποχή
- 2) να εφηγεύουν και να αναλύουν ένα αρχαίο δράμα δύον αφορά στην επιτελεστικότητά του,
- 3) να γνωρίζουν και να εφαιρούν τις βασικές τεχνικές της θεατρικής μετάφρασης, της μετάφρασης δηλ. ενός αρχαίου δράματος κατάλληλης για σταρνική παρουσίαση

- 4) να γνωρίζουν τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρει το θέατρο σε έναν πτυχιούχο (Κλασικής) Φιλολογίας, ιδίως αυτή του δραματολόγου (επιστημονικού και καλλιτεχνικού συμβούλου),
- 5) να παράγουν προφορικό λόγο με ή χωρίς λογοτεχνικά κείμενα, επί ή εκτός της σκηνής, σε διάφορες μορφές σκηνικής πράξης,
- 6) να έχουν βελτιώσει τις δυνατότητές τους ώστε αφορά στην έκφραση, την παρατήρηση και την παραγωγή ενός αποτελεσματικού και εκφραστικού λόγου, ακόμα και όταν η φωνή τους εκτίθεται σε απαιτητικές συνθήκες. Συγκεκριμένα: βελτιστοποίηση της φωνής από φυσιολογική άποψη, καλύτερη άρθρωση, βελτιστοποίηση των προσωπικών δεξιοτήτων κατά την προφορική επικοινωνία, ανάπτυξη εναργών μορφών έκφρασης, διαθεματική προσέγγιση στη σκέψη και την πράξη,
- 7) να ερμηνεύουν/να παρουσιάζουν στη σκηνή μπροστά σε κοινό με αποτελεσματικό τρόπο αποσπάσματα αρχαίων δραμάτων.

Εκπαιδευτικές ειδρομές

1. **Τετάρτη, 21/09/2016:** Ειδρομή στο αρχαίο θέατρο της Μαρώνειας (ξενάγηση από την Έφορο Αρχαιοτήτων Ροδόπης κ. Χρύσα Καραδήμα)
2. **Σάββατο/Κυριακή, 24-25/09/2016:** Ειδρομή στο αρχαίο θέατρο της Φιλιππούπολης (με διανυκτέρευση)
3. **Τετάρτη, 28/09/2016:** Ειδρομή στο αρχαίο θέατρο των Φιλίππων (ξενάγηση από τον Καθηγητή Βιζαντινής Αρχαιολογίας του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. κ. Κωνσταντίνου Τσουρή).

Οι εκπαιδευτικές αυτές ειδρομές είχαν ως στόχο τους τη μετάδοση γνώσεων που αφορά στο αρχαιολογικό υλικό για τα κτίσματα των αρχαίων Ελληνικών και Ρωμαϊκών Θεάτρων (αρχιτεκτονική, χαρακτηριστικά γνωρίσματα ανά εποχή, μέρη και τμήματα του κτίσματος του θεάτρου κ.α.).

Άλλες εκδηλώσεις

1. Δευτέρα, 19/09/2016: Εναρκτήρια Τελετή: Επίσημη έναρξη του Θερινού Σχολείου με χαιρετισμούς, σύντομες ομιλίες και δεξίωση. Είχαν προσκληθεί και παραβρέθηκαν εκπρόσωποι των αρχών της πόλης της Κομοτηνής καθώς επίσης και ο Επίτιμος Πρόξενος της Γερμανίας στην Αν. Μακεδονία και Θράκη κ. Σταμάτιος Κουρούδης.
2. Τετάρτη, 28/09/2016, Εκδήλωση για τις δυνατότητες σπουδών και έρευνας στη Γερμανία με δεξίωση: Είχαν προσκληθεί και παραβρέθηκαν εκπρόσωποι των αρχών της πόλης της Κομοτηνής καθώς επίσης και ο Επίτιμος Πρόξενος της Γερμανίας στην Αν. Μακεδονία και Θράκη κ. Σταμάτιος Κουρούδης. Οι καθηγητές του Πανεπιστημίου του Αμβούργου, κ. Christian Brockmann και κ. Daniel Deckers αναφέρθηκαν στις δυνατότητες που υπάρχουν στη Γερμανία για σπουδές στην Κλασική Φιλολογία. Ο κ. Brockmann αναφέρθηκε στις δυνατότητες που έχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές να σπουδάσουν αρχαία, βυζαντινά ή και μοντέρνα ελληνικά στα Γερμανικά πανεπιστήμια, ενώ μίλησε και για την έρευνα που πραγματοποιείται στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου σε βυζαντινά χειρόγραφα από τον 9ο έως τον 14ο αιώνα πάνω σε κριτικά υπομνήματα σε έργα του Αριστοτέλη. Για τις σπουδές στη Γερμανία μίλησε ο κ. Deckers, ο οποίος τόνισε πως η Γερμανία έχει υιοθετήσει πλήρως πλέον το σύστημα Bachelor/Master. Περιέγραψε τις διάφορες δυνατότητες που έχουν οι φοιτητές είτε να βρεθούν για ένα ή δύο εξάμηνα σε Πανεπιστήμιο της Γερμανίας μέσω του Erasmus ή να έχουν άλλες ευκαιρίες να σπουδάσουν στη Γερμανία, ιδιαίτερα όσον αφορά στις μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου και δεύτερου κύκλου.
3. Σάββατο, 01/10/2016, Καταληκτήρια τελετή με δεξίωση: 1) Διάλεξη των κυρίων Γ. Τσομή και M. Seibel με θέμα: *Das antike griechische Drama auf der modernen Bühne* (Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη νεώτερη και σύχρονη σκηνή: 1585 – σήμερα) 2) Παρουσίαση της σκηνής του μονολόγου της Κασσάνδρας από τον Αγαμέμνονα του Αισχύλου (στ. 1072-1177, 1246-1269) από τους φοιτητές του Θερινού Σχολείου σε δική τους θεατρική μετάφραση 2) Αποτίμηση του έργου, κριτική και αξιολόγηση. Στους φοιτητές διανεμήθηκαν τα παρακάτω φυλλάδια-ερωτηματολόγια αξιολόγησης προς συμπλήρωση:

Fragebogen für Teilnehmende der Sommerschule „Antikes Griechisches Drama 2016“

Ερωτηματολόγιο για τους συμμετέχοντες του Θερινού Σχολείου Αρχαίο Ελληνικό Δράμα

(Bitte in jeder Auswahlzeile ein Feld ankreuzen)

Παρακαλεσθε για σημείωση με σταυρό σε κάθε γραμμή

Motivation

Welche Programmangebote und welche ihrer Interessen waren entscheidend dafür, dass Sie sich für die Sommerschule angemeldet haben?

Πατέρης του προγράμματος και πως από τα ενδιαφέροντά σας ήταν αποφασιστικής σημασίας, για να δηλώστε σημειωσή για το Θερινό Σχολείο;

Theoretisches Lehrprogramm: Die philologische Textarbeit

Θεωρητικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας: Η φιλολογική ανάλυση των κειμένων

besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Theoretisches Lehrprogramm: Die Beschäftigung mit der Theorie des antiken Theaterwesens

besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Das praktische Lehrprogramm / Το πρακτικό πρόγραμμα διδασκαλίας

besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Theoretisches Interesse am Theaterwesen / Θεωρητικά ενδιαφέροντα στο πεδίο του θεάτρου

besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Praktikα ενδιαφέροντα θεατρική παρασταση / Praktisches Interesse am Theaterspielen

besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Interesse, Ihr Auftreten zu verbessern / Ενδιαφέροντα βελτίωσης της παρουσίασής σας

besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Exkursionen zu antiken Theatersätzen / Εκπαιδευτικές εκδρομές σε αρχαία ελληνικά θέατρα

besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Allgemeines Interesse an Deutschtalend / Γενική ενδιφέρον για την Γερμανία

besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Interesse, in Deutschland zu studieren, zu forschen oder zu arbeiten

besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Eine besondere Veranstaaltung in Ihrem Curriculum zu haben

besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig
besonders	entscheidend	weniger	wichtig	unwichtig	gänzlich unwichtig

Unterricht / Διδασκαλία

Wie zufrieden waren Sie mit dem Unterrichtsangebot?

sehr zufrieden	weniger zufrieden	neutral	unzufrieden	sehr unzufrieden
sehr zufrieden	weniger zufrieden	neutral	unzufrieden	sehr unzufrieden

Vorbereitung der Übersetzungen für die Aufführung

sehr zufrieden	weniger zufrieden	neutral	unzufrieden	sehr unzufrieden
sehr zufrieden	weniger zufrieden	neutral	unzufrieden	sehr unzufrieden

Informationen zu Deutschland wurden großteils im Rahmen anderer Programmpunkte bzw. im Gespräch vermittelt; hatten Sie sich hierzu mehr eigenständige Einheiten gewünscht? / Οι λήπτηφορες για την Γερμανία έχουν κύρια στο πλαίσιο των διδακτούλων καθώς και στρατηγικές αντίτιμες με τους διδακτούλους, έχα επιθυμούσαν να υπάρχει περισσότερες ενότητες διδακτούλου για τα συγκεκριμένα θέματα;

Informationen zu Leben und Kultur in Deutschland

deutsch	mehr	neutral	ewiger weniger	weniger	deutlich weniger
σαφές	μάλλον	μάλλον	μάλλον	μάλλον	σαφές
περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο

Informationen zum Studieren in Deutschland / Πληροφορίες για σπουδές στην Γερμανία

deutsch	mehr	neutral	ewiger weniger	weniger	deutlich weniger
σαφές	μάλλον	μάλλον	μάλλον	μάλλον	σαφές
περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο

Informationen zum Forschen in Deutschland / Πληροφορίες για την έρευνα στην Γερμανία.

deutsch	mehr	neutral	ewiger weniger	weniger	deutlich weniger
σαφές	μάλλον	μάλλον	μάλλον	μάλλον	σαφές
περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο	περισσότερο

Haben Sie seit der Sommerschule ein solches Interesse?

Αντοκίαστε ένα τέτοιο ενδιαφέρον μετά το Θερινό σχολείο;

sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον	gewisses Interesse σχετικό ενδιαφέρον	neutral Interesse μικρό ενδιαφέρον	kaum Interesse μικρό ενδιαφέρον	keinerlei Interesse καθόλου ενδιαφέρον
--	------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--

Hatten Sie vor der Sommerschule Interesse, im Kulturbereich zu arbeiten?

Είχατε ενδιαφέρον πριν από το Θερινό σχολείο να δραστηριοποιούσατε στο χώρο του πολιτισμού;	είχατε ενδιαφέρον πριν από το Θερινό σχολείο να δραστηριοποιούσατε στο χώρο του πολιτισμού;
sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον

Haben Sie seit der Sommerschule Interesse, im Kulturbereich zu arbeiten?

Μετά το Θερινό σχολείο έχετε ενδιαφέρον να δραστηριοποιούσατε στο χώρο του πολιτισμού;	Μετά το Θερινό σχολείο έχετε ενδιαφέρον να δραστηριοποιούσατε στο χώρο του πολιτισμού;
sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον

Ergebnisse / Αποτέλεσμα

Inwiefern hatte die Teilnahme an der Sommerschule Einfluss auf ihre persönlichen Perspektiven und Pläne? / Κατό πόσον αυξήθησε η σημασία στο θέματο που ήταν σημαντικός για την προσωπική επιβολή τους και στα οποία ήταν σε ζωή;

Hatten Sie vor der Sommerschule Interesse an einem Erasmus+-Aufenthalt in Deutschland?	Nein
Πριν από την σημετοχή σας στο Θερινό σχολείο έχατε ενδιαφέρον για διευρωνή στην Γερμανία μέσω του προγράμματος Erasmus+;	Nein
sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον

Haben Sie seit der Sommerschule Interesse an einem Erasmus+-Aufenthalt in Deutschland?

Νέων την σημετοχή σας στο Θερινό σχολείο έχετε ενδιαφέρον για διευρωνή στην Γερμανία μέσω του προγράμματος Erasmus+;	nein
sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον

Wie beurteilten Sie insgesamt die Wirkung der Sommerschule auf Sie persönlich?

Συνολικά πώς κρίνετε την επιρροή του Θερινού σχολείου σε εσάς σημαντικά;	neutral
sehr positiv πολύ θετικά	positiv θετικά

Hatten Sie vor der Sommerschule Interesse daran, ein Studium (z.B. B.A., M.A. oder Promotion) komplett in Deutschland durchzuführen? / Πριν από το Θερινό σχολείο έχατε ενδιαφέρον για ολοκληρωτικές σπουδές (Π.χ. B.A., M.A. ή την εκπόνηση διδακτούλων διαπράξις);	nein
sehr großes Interesse πολύ μεγάλο ενδιαφέρον	großes Interesse μεγάλο ενδιαφέρον

πολύ χρήσιμο 1 2 3 4 5 εντελώς άχρηστο
very useful *totally useless*

7. Πόσο χρήσιμα ήταν τα σεμινάρια/μαθήματα;
 How useful were the seminars?

πολύ χρήσιμα 1 2 3 4 5 εντελώς άχρηστα
very useful *totally useless*

8. Πόσο βαρύς ήταν ο φόρτος εργασίας για αυτά τα μαθήματα;
 How heavy did you find the workload for these seminars?

πολύ βαρύς 1 2 3 4 5 πολύ ελαφρύς
too heavy *too light*

9. Πόσο καλά προετοιμασμένοι φαίνονταν οι διδάσκοντες για τα μαθήματά του
 θ.σχ.;
 How well prepared did seem the lecturers for this s.s.?

πολύ καλά προετοιμασμένοι <i>very well prepared</i>	1	2	3	4	5	εντελώς απροετοίμαστοι <i>very poorly prepared</i>
Professor Brockmann	1	2	3	4	5	
Herr Deckers	1	2	3	4	5	
Δρ. Μισοπολινού	1	2	3	4	5	
Frau Neumann	1	2	3	4	5	
Καθ. Παπαδοπούλου	1	2	3	4	5	
Καθ. Saibel	1	2	3	4	5	
Καθ. Τσομής	1	2	3	4	5	

10. Πόσο βοηθητικοί/συνεργάσιμοι φαίνονταν οι διδάσκοντες απέναντι στους
 φοιτητές;
 How helpful did the lecturers seem towards students?

πολύ βοηθητικοί <i>very helpful</i>	1	2	3	4	5	πολύ αδιάφοροι <i>very unhelpful</i>
Professor Brockmann	1	2	3	4	5	
Herr Deckers	1	2	3	4	5	
Δρ. Μισοπολινού	1	2	3	4	5	
Frau Neumann	1	2	3	4	5	
Καθ. Παπαδοπούλου	1	2	3	4	5	
Καθ. Saibel	1	2	3	4	5	

Καθ. Τσομής   1 2 3 4 5

11. Συνολικά, πόσο αποτελεσματικοί/επιτυχείς πιστεύετε ότι ήταν οι διδάσκοντες στη διεξαγωγή του θ.σχ.;

Overall, how effective would you say the lecturers were in conducting this s.s.?

πολύ αποτελεσματικοί ¹ very effective	1	2	3	4	5	εντελώς ατελέσφοροι very ineffective
Professor Brockmann	1	2	3	4	5	
Herr Deckers	1	2	3	4	5	
Δρ. Μισοπολινού	1	2	3	4	5	
Frau Neumann	1	2	3	4	5	
Καθ. Παπαδοπούλου	1	2	3	4	5	
Καθ. Saibel	1	2	3	4	5	
Καθ. Τσομής	1	2	3	4	5	

Ανατροφοδότηση φοιτητών για το θερινό σχολείο 2016 «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη»

Feedback for the summer school 2016 "The Ancient Greek Drama as Performing Art"

Παρακαλώ να απαντήσετε σύντομα, μονολεκτικά ή με 1-2 προτάσεις στα παρακάτω ερωτήματα.

Please answer briefly, using one word or 1-2 sentences, the following questions.

1. Ποιο ήταν κατά τη γνώμη σας το πιο θετικό-ενδιαφέρον στοιχείο του θερινού σχολείου; (Τι σας άρεσε περισσότερο και γιατί)

Which was the most positive/interesting aspect of the summer school? Please, specify and explain.

2. Ποιο ήταν το χειρότερο γνώρισμα του θερινού σχολείου; (Τι δεν σας άρεσε ή θα θέλατε να αλλάξει και γιατί)

Which was the worst aspect of the summer school? Please, specify and explain.

3. Είστε ικανοποιημένοι από την πρόοδο σας στο αντικείμενο του θερινού σχολείου και για ποιους λόγους;

Would you state that you are satisfied with your progress as far as the cognition and knowledge gained in the subject of the summer school is concerned, and why?

4. Έχετε κάποιες προτάσεις για βελτίωση αυτού του θερινού σχολείου;
Do you wish to write some proposals for improving the summer school?

5. Άλλες παρατηρήσεις. (Μπορείτε να προσθέσετε – αναλυτικά ή σύντομα- οτιδήποτε σχετικά με την παρακολούθηση και τη συμμετοχή σας στο θερινό σχολείο.)
Further comments. (You may add anything –in brief or in extend- regarding your following and attending this summer school).

Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων ήταν θετικά. Στις περισσότερες ερωτήσεις όλων των τμημάτων των ερωτηματολογίων οι φοιτητές έδωσαν τις δύο υψηλότερες βαθμολογίες εκφράζοντας έτσι την ικανοποίησή τους για το πρόγραμμα αυτό και την επιθυμία τους για συνέχισή του. Οι παρατηρήσεις τους σχετικά με τον φόρτο εργασίας του Θερινού Σχολείου ήταν εποικοδομητικές και θα ληφθούν υπόψη στην επόμενη διοργάνωση του Θερινού αυτού Σχολείου.

Στις φοιτήτριες και τους φοιτητές του Θερινού Σχολείου 2016 απεστάλησαν βεβαιώσεις συμμετοχής από το Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου.

Ευχαριστίες

Οι επιστημονικά υπεύθυνοι, οι διοργανωτές, οι διδάσκοντες και οι φοιτήτριες και φοιτητές του Θερινού Σχολείου 2016 ευχαριστούμε τον κύριο Gebhard Reul, τον προϊστάμενο του τομέα των διαπανεπιστημιακών συνεργασιών στην Γερμανική Υπηρεσία DAAD, ο οποίος από την αρχή είχε ενθουσιαστεί με αυτό το πρόγραμμα. Ειδικά, για το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Πρύτανη κ. Καραμπίνη καθώς και τους αντιπρυτάνεις και αναπληρωτές πρύτανη κυρίους Παντελεήμονα Μπότσαρη, Φώτιο Μάροη και Νικόλαο Αγγελούση και τον Κοσμήτορα της Σχολής Κλασικών και ανθρωπιστικών Σπουδών κ. Κωνσταντίνο Χατζόπουλο για τη στήριξή τους. Μία στήριξη όμως που ενεργοποιήθηκε στο μέγιστο με τις ενέργειές της Προέδρου του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας καθηγήτριας κυρίας Ζωής Γαβριηλίδου, η οποία αγκάλιασε ένθερμα από την πρώτη στιγμή το πρότζεκτ αυτό. Ευχαριστούμε επίσης τους υπαλλήλους του γραφείου του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων και Έρευνας του Δ.Π.Θ. (κ. Γεωργία Μαυρίδη, κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου και κ. Χάρη Δαλτζόγλου) για τις υπηρεσίες τους και τη βοήθειά τους όσον αφορά στη διαχείριση των οικονομικών θεμάτων. Ένα μεγάλο ευχαριστώ θέλουμε να απευθύνουμε στην Πρόεδρο του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κομοτηνής κυρία Σοφία Μενεσελίδου, η οποία χωρίς δεύτερη σκέψη μας παραχώρησε τη σκηνή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. για τα πρακτικά μαθήματα, στον Διευθυντή του Καταστήματος της Eurobank κ. Αχιλλέα Καμαδάνη για την παραχώρηση της αίθουσας συνεδριάσεων για τη διεξαγωγή ορισμένων μαθημάτων, αλλά και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για την προβολή και ανάδειξη του Θερινού Σχολείου. Θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσουμε τη Διευθύντρια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ροδόπης Αρχαιολόγο κυρία Χρυσούλα Καραδήμα και τη συνεργάτιδα αρχαιολόγο κ. Νάγια Δαλαϊκούρα καθώς επίσης και τον αγαπητό μας συνάδελφο Καθηγητή κ. Κώστα Τσουρή, οι οποίοι με περισσή φροντίδα ανέλαβαν την ξενάγηση στα αρχαία θέατρα της Μαρώνειας και των Φιλίππων αντίστοιχα.

Ευχαριστούμε επίσης την κ. Μελίνα Τάσσου και το οινοποιείο Κίκονες για τη φιλοξενία και την ξενάγηση στους χώρους του οινοποιείου, το τουριστικό γραφείο PLATON TOURS, το οποίο μας συνόδεψε με ασφάλεια στις εκπαιδευτικές μας εκδρομές, το φωτοτυπικό κατάστημα του κ. Χαράλαμπου Σαλπιγγίδη, το οποίο επιμελήθηκε την φωτοτυπική έκδοση του διδακτικού υλικού, τον Ειδοτικό Οίκο της Εφημερίδας Παρατηρητής της Θράκης για την

γραφιστική επιμέλεια και την εκτύπωση της αφίσας του Θερινού Σχολείου και των προσκλήσεων, το ξενοδοχείο *Chris and Eve* και τη Λέσχη Κομοτηναίων για τη φιλοξενία τους κατά την εναρκτήρια τελετή και την εσπερινή εκδήλωση για τις δυνατότητες σπουδών και Έρευνας στη Γερμανία αντίστοιχα. Επίσης, ευχαριστούμε το Catering του κ. Μιχάλη Τεπερίδη τόσο για τις καθημερινές προμήθειες ποτών και σνακ σε φοιτητές και διδάσκοντες, όσο και για τη δεξιωση κατά την τελετή λήξης του Θερινού Σχολείου και το Φωτογραφείο *Photostar* για τις φωτογραφίες και τη βιντεοσκόπηση της καταληκτήριας τελετής.

Από τον Τύπο και τα λοιπά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Εφημερίδα: Παρατηρητής της Θράκης, 09/09/2016

Θερινό σχολείο για «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη»
09.09.2016 11:59

Από το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου και το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ - Με επικεφαλής τον αν.καθηγητή Γιώργο Τσομή, την επ. καθηγήτρια Ιωάννα Παπαδοπούλου και χρηματοδότηση από το Γερμανικό Υπουργείο Παιδείας

Δείτε περισσότερα στο: <http://www.paratiritis-news.gr/>

Ακούραστο το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου, από την αρχή της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς, μοιάζει και εφέτος να υπόσχεται ότι δημιουργικά θα εμπλουτίζει τις ζωές μας και θα μας ανανεώνει πνευματικά με τη διοργάνωση συνεδρίων και κάθε είδους εκδηλώσεων που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον μας, κάθε φορά όμως πιστοποιούν τη δυνατότητά μας να είμαστε ανοικτοί στην Ευρώπη και στον κόσμο.

Όπως συμβαίνει και με τις πρόσφατες εκδηλώσεις που ήδη ανακοινώθηκαν, από πολύ νωρίς εφέτος και διαρκούσης της εξεταστικής, και αναφερόμαστε τόσο στο Συνέδριο για την ελληνική γλώσσα στον Παρευξείνιο Χώρο και τα Βαλκάνια, που διοργανώνεται με τη συνεργασία τεσσάρων πανεπιστημάτων της χώρας και των τριών τμημάτων της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Δημοκρίτειου, όσο και στο Θερινό Σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων που διοργανώνεται το ΤΕΦ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου.

Μια είδηση που αντλήσαμε από τη σελίδα στο fb του αναπληρωτή καθηγητή Γιώργου Τσομή, ο οποίος είναι και ο υπεύθυνος για τη συνεργασία των δυο πανεπιστημάτων, με τη στήριξη και τη συνδρομή στη διοργάνωση της επίσης κλασικής φιλολόγου Ιωάννας Παπαδοπούλου.

Περισσότερο συγκεκριμένα ενημερωθήκαμε ότι το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, θα διοργανώσει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου (19.09. - 01.10.2016, στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, στην Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής) το θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων με αντικείμενο «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη».

Τα μαθήματα αυτά που απευθύνονται σε Έλληνες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της Φιλολογίας, θα προσφέρουν, εκτός από εμβάθυνση των γνώσεων στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης. «Παράλληλα», όπως στη σύντομη ανακοίνωσή του αναφέρει ο κ. Τσομής, «με την περαιτέρω επιστημονική κατάρτιση και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα τη διεύρυνση των επαγγελματικών προοπτικών για τους φοιτητές, το θερινό σχολείο στοχεύει να προσφέρει στους συμμετέχοντες διεπιστημονική οπτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου».

Πολύ σημαντικό είναι επίσης ότι το θερινό σχολείο γίνεται με χρηματοδότηση της Γερμανικής Υπηρεσίας Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών και κονδύλια του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας και Έρευνας.

Για μια ακόμη φορά φαίνεται έτοι ότι μετράει τελικά το Δημοκρίτειο, το ΤΕΦ και οι καθηγητές που το υπηρετούν σ' όλη την ακαδημαϊκή Ευρώπη.

Εφημερίδα: Παρατηρητής της Θράκης, 10/09/2016

Από τα αμφιθέατρα... στην ορχήστρα των αρχαίων θεάτρων

10.09.2016 11:27

Συνέντευξη: Νατάσσα Βαφειάδου, Χρήστος Λαγαρίας
20 φοιτητές της φιλολογίας «φεύγουν» από το κείμενο και επιστρέφουν στις «ρίζες» του αρχαίου δράματος - Γιώργος Τσομής - Ιωάννα Παπαδοπούλου «Το θερινό σχολείο, εκτός από την εμβάθυνση των γνώσεων πάνω στο αρχαίο ελληνικό θέατρο και τη λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων κειμένων θα προσφέρει μια πρακτική πρόσβαση στα δράματα ως σκηνική τέχνη»
Δείτε περισσότερα στο: <http://www.paratiritis-news.gr/>
Μια διαφορετική προσέγγιση θα έχουν την ευκαιρία να «ψηλαφήσουν» οι 20 φοιτητές από τα τμήματα φιλολογίας ανά την Ελλάδα που θα συμμετέχουν στο θερινό σχολείο που διοργανώνουν από κοινού το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ και το Πανεπιστήμιο του Αιμβούργου με τίτλο «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη».

Τίτλος που μπορεί να μοιάζει αυτονόητος για όσους από εμάς η επαφή μας με το αρχαίο δράμα εξαντλείται στο ρόλο του θεατή αλλά αν αναλογιστεί κανείς τα άτομα στα οποία απευθύνεται τότε ήδη από τον τίτλο γίνεται αντιληπτό πως το επίμαχο θερινό σχολείο θα δώσει στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να προχωρήσουν ένα βήμα παρακάτω από την κειμενοκεντρική προσέγγιση, που συνήθως εξαντλείται η προσέγγιση σε τέτοιες θεματικές στην επιστήμη της φιλολογίας.

Όπως εξήγησαν άλλωστε δύο από τους διδάσκοντες σε αυτό το θερινό σχολείο, ο κ. Γιώργος Τσομής Αναπληρωτής καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ και η κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας του ΔΠΘ κατά τη διάρκεια της συνομιλίας μας στο «Ράδιο Παρατηρητής 94 fm» τα οφέλη θα είναι πολλαπλά για τους συμμετέχοντες, ανοίγοντας τους νέους ορίζοντες, όχι μόνο σε επίπεδο γνωστικών εφοδίων, αλλά και σε προοπτικές επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Ο λόγος στους ίδιους όμως, αναλυτικά...

ΠτΘ: Αφορμή της συζήτησής μας είναι μια πρωτοβουλία που πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην περιοχή και στις τάξεις του ΔΠΘ, σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο του Αμβούργου. Ο λόγος για ένα θερινό σχολείο μαθημάτων που απευθύνεται στους φοιτητές του ΔΠΘ και όχι μόνο. Κ. Παπαδοπούλου, πώς προέκυψε ως ανάγκη και ως ιδέα αυτό το εγχείρημα;

I.P.: Είναι μια διοργάνωση θερινών μαθημάτων, ένα εντατικό πρόγραμμα μαθημάτων. Τα μαθήματα λαμβάνουν χώρα πρώι και απόγευμα, με αντικείμενο το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική τέχνη. Η ιδέα ξεκίνησε από τα μαθήματα που διδάσκω, την τραγωδία και την κωμωδία, αρχαία και ρωμαϊκή στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας. Η σκέψη μου ήταν πάντα ότι οι φοιτητές πρέπει να κατανοήσουν -είναι πολύ σημαντικό και για την μετέπειτα επαγγελματική τους κατάρτιση και τη διδασκαλία σε σχολεία ή τη συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς-, ότι το δράμα ήταν θέατρο. Διαπίστωση που σημαίνει ότι αυτό που έχουμε μπροστά μας στο κείμενο, δεν είναι ένα απλό ποιητικό κείμενο, γράφτηκε και προορίζόταν μόνο για παράσταση. Είναι ένα κείμενο που λειτουργεί ως σενάριο.

Οι φοιτητές του ΤΕΦ σε ρόλο κριτή στα Λήναια και τα Μεγάλα Διονύσια

ΠτΘ: Σπουδαία υπενθύμιση γιατί κι εμείς ως μαθητές στο μυαλό μας και στην εκπαιδευτική διαδικασία μόνο ως λογοτεχνικά αντιμετωπίζαμε τέτοιους είδους κείμενα...

I.P.: Η νεότερη έρευνα έχει σταθεί πια κι έχει θεμελιώσει το δράμα ως παραστατική τέχνη. Έχει ξεπεραστεί πια το κομμάτι της απλή ερμηνευτικής. Στα πλαίσια των μαθημάτων, και το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, είχα καθιερώσει το λεγόμενο «μάθημα μετά το μάθημα», σαν βοηθητικό μάθημα, με τη διοργάνωση των Λήναιων το χειμερινό εξάμηνο, και των Μεγάλων Διονυσίων το εαρινό. Αυτό δεν ήταν τίποτα άλλο, παρά ένα εγχείρημα κατά το οποίο όσοι φοιτητές ήθελαν δεν είχαν καμία άλλη υποχρέωση πέρα του να παρακολουθούν τις παραστάσεις, και να παραδίσουν ένα συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, που αφορούσε καθαρά θέματα παρουσίασης και θέματα θεατρικής όψης. Παρακολουθώσαμε στα μεν Λήναια κυρίως κωμικές παραστάσεις στα δε Μεγάλα Διονύσια τραγωδίες. Τα είχα ονομάσει Λήναια και Μεγάλα Διονύσια, γιατί κατά τον τρόπο της αρχαιότητας, στο τέλος υπήρχαν οι δέκα κριτές, από τους οποίους, μετά από κλήρωση, οι 5 εξ αυτών αποφάσιζαν με τεκμηρίωση ποια παράσταση ήταν η καλύτερη.

Στα πέντε χρόνια που κάνουμε αυτή την προσπάθεια, παρατήρησα πόσο πολύ διευρύνθηκε η οπτική των φοιτητών μας. Είχαμε φοιτητές που όταν έκαναν την ερώτηση αν έχετε δει θέατρο γενικά, στα 100 άτομα σήκωναν χέρι τα 10. Στην ερώτηση αν έχετε δει παράσταση αρχαίου θεάτρου γενικά ήταν τα 2 ή 3. Μέσω αυτής της προσπάθειας είδα ότι αυτός ο αριθμός αυξήθηκε. Κάθε χρονιά είδα ότι υπήρχε μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Έβλεπα ότι οι φοιτητές

πήγαιναν στο κηποθέατρο της Θεσσαλονίκης, το θέατρο των Φιλίππων, στην Επίδαυρο να παρακολουθήσουν παραστάσεις. Άρχισαν να γνωρίζουν και μεγάλα ονόματα, άρχισαν να καταλαβαίνουν τις σκηνοθετικές σφραγίδες του Κουν, του Ευαγγελάτου, ακόμα και του Αγγελόπουλου. Παράλληλα αυτή η ιδέα είδαμε ότι βοηθάει και στις παραδόσεις του μαθήματος.

«Η πρόσληψη του αρχαίου ελληνικού δράματος είναι περισσότερο εμφανής από τις σκηνικές παραστάσεις των δραμάτων, παρά από την ανάγνωση των αρχαίων κειμένων»

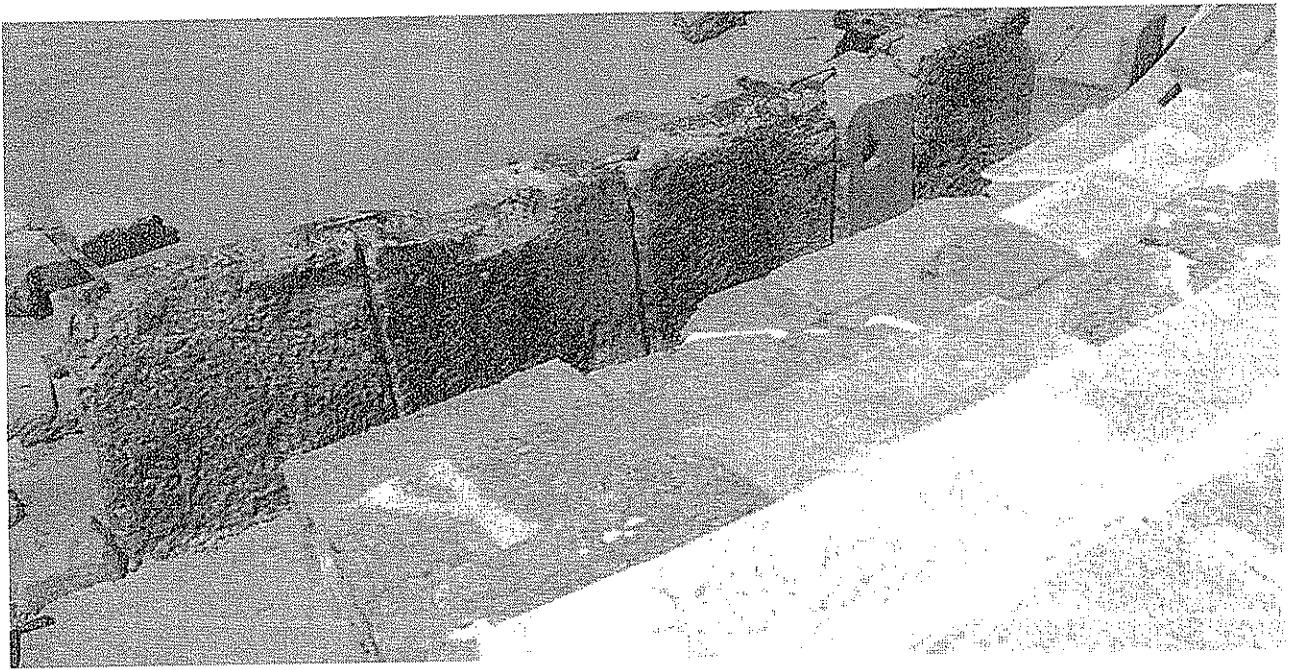
ΠτΘ: Κ. Τσομή πώς προέκυψε η συνεργασία με το πανεπιστήμιο του Αιμβούργου;

Γ.Τ.: Σε συνεργασία με τη συνάδελφό μου κ. Παπαδοπούλου και του κ. Ζάμπελ, κάναμε διήμερα workshops στο τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας, πάνω στο θέμα της παραστατικότητας του αρχαίου ελληνικού δράματος. Αυτή η συνεργασία, μάς οδήγησε, όταν ανακοινώθηκε ένα συνέδριο συνεργασίας γερμανών και ελλήνων επιστημόνων να προβάλουμε αυτό το project και να ζητήσουμε χρηματοδότησή για αυτό. Στο συνέδριο αυτό προσκλήθηκα μαζί με τον κ. Ζάμπελ, τον οποίο γνωρίζουμε εδώ στην Κομοτηνή, είναι σκηνοθέτης θεάτρου και όπερας, και καθηγητής υποκριτικής. Προσκλήθηκα λοιπόν από την επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου, έπειτα από εισήγηση του καθηγητή της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας Christian Brockmann, τον οποίο θα έχουμε την τιμή να τον έχουμε δάσκαλο στο θερινό αυτό σχολείο, κατ' αρχάς για μια διάλεξη πάνω στο αρχαίο ελληνικό δράμα και τη σκηνική του παρουσίαση από τη νεότερη εποχή μέχρι σήμερα.

Έτσι κάνανε μια διάλεξη με τον κ. Ζάμπελ από κοινού με θέμα: «Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη μοντέρνα σκηνή» και στη συνέχει παρουσιάσαμε ένα project: «Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική τέχνη, και η διδασκαλία του στο πλαίσιο των φιλολογικών σπουδών». Βασικό θέμα της διάλεξης «Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη μοντέρνα σκηνή» ήταν μια επισκόπηση των όρων, των προθέσεων, των συνθηκών και των τάσεων, που αφορούσαν στις παραστάσεις αρχαίου δράματος, από την πρώτη δημόσια παράσταση αρχαίου δράματος στη νεότερη εποχή, αυτή του 1585 στο Teatro Olimpiko, με τον Οιδίποδα Τύραννο του Σοφοκλή, και μέχρι σήμερα με έμφαση στον εικοστό αιώνα. Η διάλεξη αυτή κατέδειξε ότι η πρόσληψη του αρχαίου ελληνικού δράματος, ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα, είναι περισσότερο εμφανής από τις σκηνικές παραστάσεις των δραμάτων αυτών, παρά από την ανάγνωση των αρχαίων κειμένων. Δηλαδή το δράμα έχει ανακτήσει σήμερα την ιδιαίτερη πρωταρχική σημασία του. Εκλαμβάνεται περισσότερο ως παραστατική τέχνη, όπως ακριβώς και στην αρχαιότητα, όπου ο θεατής βλέπει, ακούει και αισθάνεται, βρίσκεται στο επίκεντρο των επί σκηνής δρώμενων. Το project αυτό έτυχε μεγάλης αναγνώρισης στο συνέδριο αυτό, και ο κ. Brockmann ανέλαβε να το πρωθήσει και να ζητήσουμε χρηματοδότηση από την DAAD, από την υπηρεσία γερμανικών ανταλλαγών, είναι το αντίστοιχο ελληνικό Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Και είχαμε την ευχάριστη έκπληξη να μας εγκρίνουν την αίτηση και να χορηγηθεί το θερινό αυτό σχολείο με περίπου 20.000 ευρώ.

Οι διδάσκοντες και το πρόγραμμα στο θερινό σχολείο «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη»

ΠτΘ: Τι θα παρακολουθήσουν οι φοιτητές που θα δηλώσουν το παρών και κυρίως, ποιοι θα είναι οι καλεσμένοι καθηγητές που θα αναλάβουν το δύσκολο αυτό έργο της διδασκαλίας; Ι.Π.: Στις 19 και στις 26 θα γίνουν δύο εκδηλώσεις. Στις 26 Σεπτεμβρίου θα είναι η κεντρική

Από δικής μας πλευράς, αλλά ουσιαστικά στη «μέση» βρίσκεται ο Μίκαελ Ζάιμπελ. Ο Michael είναι ένας άνθρωπος που και εμένα με βοήθησε να εμβαθύνω τις γνώσεις μου κυρίως στη φαινομενολογία του θεάτρου. Αυτή τη στιγμή ο καθηγητής Ζάιμπελ δουλεύει ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Opera Studio στην Πάτρα, που τώρα έχει γίνει και διεθνές. Το καλοκαίρι παρουσίασε την όπερα «Διδώ και Αινίας» με τρομερή επιτυχία και θετικότατα σχόλια στον τύπο, και τώρα ετοιμάζει τη σκηνοθεσία της όπερας «Ορφέας και Ευρυδίκη». Τον ευχαριστούμε που βρήκε χρόνο για να έρθει. Δεν ήταν εύκολο να αφιερώσει κάποιος δυο εβδομάδες και μαζί με την καθηγήτρια Maike Noime θα αναλάβουν τα απογεύματα, το βιωματικό μέρος, το πρακτικό δηλαδή, στα πλαίσια του οποίου οι φοιτητές μας θα μάθουν βασικά στοιχεία ορθοφωνίας, υποκριτικής, στοιχεία που είναι απαραίτητα για το φιλόλογο αυτά τα στοιχεία.

Και πια από το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας είναι ο κ. Τσομής, που ασχολείται και αγαπάει εξαιρετικά πολύ το αρχαίο δράμα, έχει ασχοληθεί και με μυθολογικά γεγονότα, κι εγώ που έχω βασικό γνωστικό αντικείμενο το αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό θέατρο.

ΠτΘ: Σε ποιους απευθύνονται τα θερινά αυτά μαθήματα;

I.P.: Σε αυτή τη φάση η ανακοίνωση περιελάμβανε φοιτητές κυρίως κλασικής φιλολογίας, όλων των ελληνικών τμημάτων φιλολογίας. Έχουμε μια ομάδα 20 φοιτητών, οπότε ο στόχος επετεύχθη με μεγάλη επιτυχία, δεδομένου κυρίως ότι οι φοιτητές από πανεπιστήμια εκτός Δημοκριτείου έχουν και το πρόβλημα της μετάβασης, και της διαμονής. Θα είναι ένας προπτυχιακός φοιτητής από το Τμήμα Φιλολογίας του πανεπιστημίου Πατρών, ένας φοιτητής από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, αρκετοί μας μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες, οι οποίοι από την αρχή αγκάλιασαν το πρόγραμμα, και προπτυχιακοί φοιτητές κυρίως από το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο έτος.

«Θα δώσουμε έμφαση στον φιλόλογο - σύμβουλο ενός θεατρικού οργανισμού, κοινώς στον δραματολόγο»

Πτθ: Βέβαια μέσω της θεματικής του θερινού σχολείου οι συμμετέχοντες θα έχουν και άλλα οφέλη. Ποια είναι αυτά;

Γ.Τ.: Το θερινό σχολείο, εκτός από την εμβάθυνση των γνώσεων πάνω στο αρχαίο ελληνικό θέατρο και τη λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων κειμένων θα προσφέρει μια πρακτική πρόσβαση στα δράματα ως σκηνική τέχνη. Με την καθοδήγηση των ειδικών κυρίων του κ. Ζάψπελ και της κ. Νοϊμε, οι συμμετέχοντες θα έρθουν σε επαφή με τις βασικές τεχνικές της σκηνικής παράστασης και της από σκηνής επικοινωνίας, καθώς θα είναι χωρισμένοι σε μικρές ομάδες εργασίας και θα επεξεργάζονται παραστατικά επιλεγμένα αποσπάσματα αρχαίων δραμάτων.

Στο θεωρητικό μέρος οι φοιτητές θα ασχοληθούν διεξοδικά με το αρχαίο θέατρο, με σημαντικά δραματικά έργα, όπως σε αυτή την περίπτωση είναι οι «Αχαρνείς» και οι «Εκκλησιάζουσες» του Αριστοφάνη, ο «Οιδίποδας» του Σοφοκλή, ο «Αγαμέμνων» του Αισχύλου. Θα επεξεργαστούν οι ομάδες αυτές παραστατικά, επιλεγμένα αποσπάσματα, και στο θεωρητικό μέρος οι φοιτητές θα ασχοληθούν διεξοδικά με το αρχαίο θέατρο, με σημαντικά δραματικά έργα, όπως επίσης και με την πρόσληψη και επιβίωση του αρχαίου δράματος, στη νεότερη και σύγχρονη εποχή.

Οι συμμετέχοντες θα έρχονται σε μια πρώτη επαφή με το σημερινό θέατρο, και τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρει και σε αυτό εστιάζουμε επίσης και δίνουμε έμφαση, ο κλασικός φιλόλογος, δεν είναι ανάγκη να πάει μόνο στα σχολεία και να διδάξει στα φροντιστήρια, μπορεί να απορροφηθεί και σε άλλους οργανισμούς, σε άλλες υπηρεσίες. Εμείς σε αυτό το πλαίσιο θα δώσουμε έμφαση στον φιλόλογο- σύμβουλο ενός θεατρικού οργανισμού, κοινώς στον δραματολόγο, και σε αυτή την περίπτωση θα βοηθήσω κι εγώ με την πείρα που έχω ως δραματολόγος στην όπερα του Wiesbaden και θα δούμε πώς μπορεί αυτή η εργασία του δραματολόγου, το επάγγελμα αυτό, να γίνει ένα ονειρικό επάγγελμα. Γιατί στη Γερμανία είναι πράγματι ένα επάγγελμα, απαραίτητο για κάθε θεατρικό οργανισμό, ακόμα κι αν είναι αμφιλεγόμενο, γιατί σκηνοθέτες και καλλιτεχνικοί διευθυντές έρχονται συχνά σε σύγκρουση με τους φιλολόγους παρόλα αυτά η παρουσία τους είναι επιβεβλημένη και σημαντική, και θα δούμε πώς μπορεί αυτό, ο θεσμός δηλαδή του δραματολόγου, ένας θεσμός που τον εγκαίνιασε ο Lesing και τον έφερε εδραίωσε ο Μπρεχτ.

«Θα ήταν καλό και στο τμήμα μας να υπάρξει μια ομάδα φοιτητών που να μπορεί να παρουσιάσει αν όχι ολόκληρο τουλάχιστον ένα κομμάτι αρχαίου θεάτρου»

Πτθ: Μήπως αυτό το θερινό σχολείου είναι και μια καλή αφορμή να δούμε φοιτητές του Τμήματος να ανεβαίνουν στο θεατρικό σανίδι;

I.P.: Επειδή είχα συνεργαστεί με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, σας αναφέρω ότι είχαμε αρκετούς φιλολόγους με πινακίδα οι οποίοι συνέχιζαν σε τμήμα θεατρικών σπουδών. Δικιά μου φιλοδοξία είναι και πιστεύω θα ήταν καλό και στο τμήμα μας να υπάρξει μια ομάδα φοιτητών που να μπορεί να παρουσιάσει αν όχι ολόκληρο τουλάχιστον ένα κομμάτι αρχαίου θεάτρου. Ας μην ξεχνάμε ότι στο εξωτερικό όλα τα μεγάλα πανεπιστήμια Κέμπριτζ, Οξφόρδης, κλείνουν το ακαδημαϊκό έτος με μια παράσταση αρχαίου ή

ρωμαϊκού θεάτρου ή κλασικού αγγλικού. Το θέμα δεν είναι τόσο αν θα ανέβει η παράσταση, όσο ο δρόμος και το τι κερδίζουν μέσα από την αλληλεπίδραση με το κείμενο, την παρουσίαση, τη σκέψη.

«Η δυναμικότητα του αρχαίου δράματος και της κωμωδίας, είναι απέραντη»

ΠτΘ: Χιλιάδες χρόνια μετά τις πρώτες διδασκαλίες των αρχαίων δραμάτων, έχουμε να προσθέσουμε στην ερμηνεία τους;

Ι.Π.: Ίσως θα πρέπει να ορίσουμε τι εννοούμε «ερμηνεία». Ερμηνεία είναι κατ' αρχάς του υποκριτή που ερμηνεύει ένα έργο. Υποκριτής στα αρχαία ελληνικά σημαίνει ερμηνευτής. Σημαίνει αυτός που εξηγεί και κατά δεύτερο λόγο τη μεσολάβηση του μεταφραστή και του σκηνοθέτη στη σύγχρονη παράσταση. Η αλήθεια είναι ότι η δυναμικότητα του αρχαίου δράματος και της κωμωδίας, είναι απέραντη. Διαβάζεις το έργο, το ξαναδιαβάζεις και κάθε φορά μπορείς να τονίσεις μια άλλη οπτική χωρίς να υπάρχει το γεγονός ότι και αυτό είναι σωστό ή αυτό είναι λάθος. Είναι η δυνατότητα της κάθε κοινωνίας να λαμβάνει τα δικά της μηνύματα και να μπορεί μέσα από την κωμωδία, που είναι πιο δύσκολο είδος, και μέσω της τραγωδίας, να αναλογιστεί για κάποια ζητήματα και τα ζητήματα που τίθενται μέσω του αρχαίου δράματος -επειδή το αρχαίο θέατρο έχει συνενώσει μέσα την πολιτική, την ιστορία, το μύθο, τη φιλοσοφία, τη ρητορική, ότι γενικά παρήγαγε ο αττικός πολιτισμός και το αττικό πνεύμα- κατά κανόνα, είναι πάντα επίκαιρα.

«Ως φιλόλογοι βάση μας είναι το κείμενο»

ΠτΘ: Οι συνεργάτες από το εξωτερικό που θα διδάξουν στο θερινό δράμα πώς προσεγγίζουν το αρχαίο δράμα;

Γ.Τ.: Μην ξεχνάμε ότι αυτές οι προσωπικότητες είναι κλασικοί φιλόλογοι πρωτίστως και δίνουν έμφαση περισσότερο στο κείμενο. Άρα είναι η προσέγγισή τους είναι καθαρά κειμενοκεντρική, ερμηνευτική, αλλά παράλληλα έχουμε και τους δυο πρακτικούς συνεργάτες μας, οι οποίοι θα δώσουν μια άλλη όψη αυτού που θα διδαχθεί στο πρώτο, το θεωρητικό μέρος. Και μαζί θα βρουν μια χρονή τομή για την παρουσίαση του όλου θέματος. Επειδή γνωρίζω πώς είναι η γερμανική φιλολογία, πώς είναι η κλασική φιλολογία στη Γερμανία, είναι περίπου όπως και η δική μας, καθαρά κειμενοκεντρική δηλαδή. Αυτό είναι πάρα πολύ καλό γιατί ως φιλόλογοι βάση μας είναι το κείμενο, η ερμηνεία του κειμένου αυτού, σε ό,τι μας λέει ακριβώς το κείμενο, κι όχι σε ό,τι θα μπορούσε να μας πει το κείμενο. Βάσει αυτού του κειμένου προχωρούμε παραπέρα. Δίνουμε κάποιες καινούργιες πτυχές, κάποιες καινούργιες ερμηνείες, προβάλλουμε τη διαχρονικότητα του έργου, κλπ. Αυτός είναι και ο στόχος μας σε αυτή την περίπτωση. Μην ξεχνάμε ότι έχουμε να κάνουμε με φοιτητές κλασικής φιλολογίας, και όχι με φοιτητές θεατρικών σπουδών.

Ι.Π.: Αν στο μέλλον έχουμε τα αποτελέσματα που περιμένουμε μπορεί να «ξανοιχτούμε» και σε μαθήματα θεατρικών σπουδών. Άλλα σε αυτή τη φάση αυτές ήταν οι προδιαγραφές.

Πρέπει να ξεκινάμε κειμενοκεντρικά γιατί το κείμενο μέσα παρέχει -ακριβώς επειδή είναι τρισδιάστατο, είναι σενάριο- και σκηνοθετικές μαρτυρίες. Από εκεί λοιπόν πρέπει να ξεκινήσει και ο σκηνοθέτης και ο φιλόλογος. Η ερμηνεία και η κειμενική προσέγγιση είναι το Α και το Ω για μια σκηνοθετική παράσταση. Ο σκηνοθέτης μπορεί να διατηρήσει το φιλελληνικό πνεύμα, στις ορθόδοξες παραστάσεις, μπορεί να το μεταφέρει σε άλλη εποχή και να πιάσει τις

αναλογίες, αλλά πρέπει να έχει καταλάβει το κείμενο.

Γ.Τ.: Και σε αυτό είναι σημαντική η συμβολή του φιλολόγου, άρα του δραματολόγου σε ένα θέατρο και πιστεύουμε ότι έτσι ίσως εγκαινιάσουμε και μια νέα εποχή. Απ' όσο ξέρω μόνο το Εθνικό Θέατρο έχει δραματουργό σήμερα στην Ελλάδα. Κι εκεί η θέση του δραματουργού είναι αμφιλεγόμενη και δεν έχει τόση δύναμη όσο αυτή που έχει στη Γερμανία, για παράδειγμα.

I.Π.: Μαζί με τη δουλειά του δραματολόγου, για μένα είναι μεγίστης σημασίας να κατανοήσουν οι φοιτητές μας τα είδη των μεταφράσεων. Υπάρχει η αυστηρή φιλολογική μετάφραση, υπάρχει η ερμηνευτική μετάφραση που ο μεταφραστής παρεμβαίνει στο κείμενο και δίνει τη δικιά του ερμηνεία, και υπάρχει και η θεατρική μετάφραση.

«Θα πρέπει πια οι φιλολογικές σπουδές, να στρέφονται ως προς την κατανόηση, ως προς το δια ταύτα»

ΠτΘ: Θέλω να ζητήσω την άποψή σας για τη συζήτηση που έχει ανοίξει μετά την ανακοίνωση των βάσεων και την «κατηφόρα» που έχουν πάρει, ως προς την επιλογή των φοιτητών, όλα τα τμήματα ανθρωπιστικών και κλασικών σπουδών...

I.Π.: Το θέμα είναι να μην κάνουμε γενικόλογες παραπτηρήσεις ή διαπιστώσεις, οι οποίες είναι οφθαλμοφανείς. Ναι οι βάσεις είναι χαμηλές, ναι τα παιδιά δεν επιλέγουν τη φιλολογία. Για μένα το σημαντικότερο είναι να προτείνουμε λύσεις. Όταν κάποιος μιλάει για αυτό το ζήτημα το να επαναλαμβάνει το αυτονόητο δεν έχει κανένα νόημα κα οι λύσεις ακριβώς μπαίνουν σε αυτό το κοιμάτι, ότι πρέπει ο πολύς κόσμος, και οι φοιτητές μας να καταλάβουν ότι η φιλολογία δεν είναι ούτε συντακτικές αναγνωρίσεις, ούτε χρονικές αντικαταστάσεις. Να ξεφύγουμε από αυτό το πλαίσιο, να μπούμε στο πλαίσιο της κατανόησης και ερμηνείας ενός κειμένου, τη σημασία που είχαν για την εποχή τους συγγραφείς, τη σημασία που έχει για τη σημερινή εποχή. Το συγκεκριμένο θερινό σχολείο είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Συνεχίζουν αυτές οι παραστάσεις παγκοσμίως να σκηνοθετούνται, να ανεβαίνουν, να αλλάζουν, να τροποποιούνται, να υπάρχει πρόσληψη. Και σ' αυτό, τη μετάδοση πολιτισμού, τη μετάδοση αξιών, τη μετάδοση τρόπου σκέψης, ο φιλόλογος έχει ένα χάρισμα, το οποίο κερδίζει. Θα πρέπει πια λοιπόν οι φιλολογικές σπουδές, που είναι γενικότερη τάση παγκοσμίως, να στρέφονται ως προς την κατανόηση, ως προ το δια ταύτα, το τι κερδίζουμε σήμερα, το τι μπορούν να προσφέρουν. Είναι μια εντελώς διαφορετική οπτική από τη στενή εικόνα του φιλολόγου της τάξης.

Υ.Γ. Τη συνέντευξη μπορείτε να την ακούσετε και στο mixcloud του Ράδιο Παραπτηρή

EPA Κομοτηνής, 16/09/2016

Κομοτηνή: Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική τέχνη

Το θερινό σχολείο απευθύνεται σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες της Κλασικής Φιλολογίας στην Ελλάδα.

16 Σεπ 2016

6:41 πμ | 4 μήνες πριν

Ακούστε το κείμενο της είδησης

Μια ακόμη κίνηση εξωστρέφειας, από αυτές που μας έχει συνηθίσει το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. είναι η συνεργασία του με το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου με κοινό πεδίο δράσης το αρχαίο δράμα. Το αρχαίο δράμα, από άλλη οπτική, όμως, ως παραστατική Τέχνη.

Πιο συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Institut für Griechische und Lateinische Philologie) και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Κομοτηνή) συνδιοργανώνουν το 1ο Θερινό Σχολείο «Αρχαίο Δράμα 2016 – Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παραστατική τέχνη» από την 19.09. – 01.10.2016.

Σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Γιώργου Τσομή «το θερινό σχολείο απευθύνεται σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες της Κλασικής Φιλολογίας στην Ελλάδα. Τα μαθήματα θα διεξαχθούν στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ., στο ΔΗΠΕΘΕ. Κομοτηνής και στον συνεδριακό χώρο του καταστήματος της Eurobank στην Κομοτηνή».

Όπως εξηγεί, «από την αρχαιότητα απότερος στόχος των δραματουργών ήταν ο αντίκτυπος των έργων τους στο θεατρικό κοινό κατά την παράστασή τους, κάτι που ισχύει ειδικά για τους ποιητές Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη και Αριστοφάνη. Αυτό το θερινό σχολείο, εκτός από την εμβάθυνση των γνώσεων πάνω στο αρχαίο ελληνικό θέατρο και τη λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων κειμένων, προσφέρει μία πρακτική πρόσβαση στα δράματα ως σκηνική τέχνη». Σύμφωνα με τον καθηγητή η πρόσληψη του αρχαίου ελληνικού δράματος ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα είναι περισσότερο εμφανής από τις σκηνικές παραστάσεις των δραμάτων αυτών παρά από την ανάγνωση των αρχαίων κειμένων. «Δηλαδή το αρχαίο δράμα έχει ανακτήσει σήμερα την ιδιαίτερη πρωταρχική σημασία του. Εκλαμβάνεται περισσότερο ως παραστατική τέχνη, όπως ακριβώς και στην αρχαιότητα, όπου ο θεατής, ο οποίος βλέπει, ακούει και αισθάνεται, βρίσκεται στο επίκεντρο των επί σκηνής δρώμενων».

Έτσι, όπως εξήγησε στην EPT Κομοτηνής η καθηγήτρια του Τμήματος κα Ιωάννα Παπαδοπούλου «υπό την καθοδήγηση ειδικών σε θέματα υποκριτικής και σκηνοθεσίας οι συμμετέχοντες θα έρθουν σε επαφή με τις βασικές τεχνικές της σκηνικής παράστασης και της από σκηνής επικοινωνίας, καθώς –χωρισμένοι σε μικρές ομάδες εργασίας– θα επεξεργαστούν παραστατικά επιλεγμένα αποσπάσματα αρχαίων δραμάτων».

Παράλληλα, στο θεωρητικό μέρος οι φοιτητές θα ασχοληθούν διεξοδικά με το αρχαίο θέατρο, με σημαντικά δραματικά έργα, όπως επίσης και με την πρόσληψη και επιβίωση του αρχαίου δράματος στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή. Τέλος, οι συμμετέχοντες θα έρθουν σε μία πρώτη επαφή με το σημερινό θέατρο και τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρει.

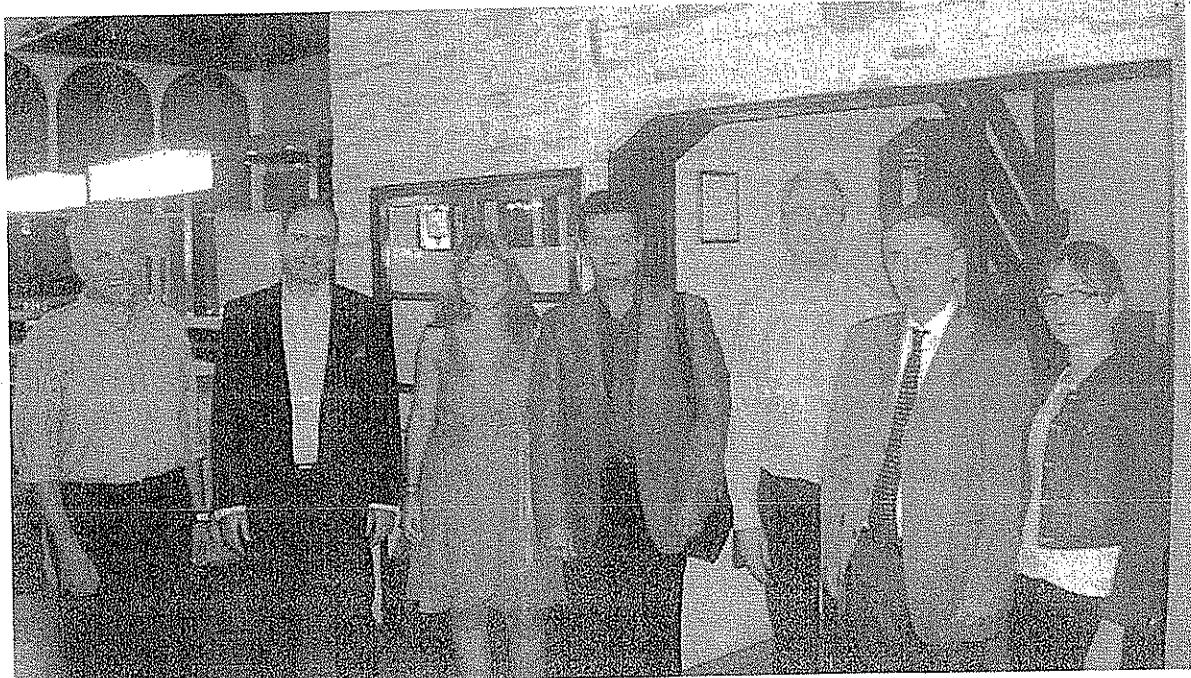
Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τα εξής:

- Ενότητες διδασκαλίας στον θεωρητικό τομέα : 10×4 ώρες διδασκαλίας.
- Ενότητες διδασκαλίας στον πρακτικό τομέα: 10×4 ώρες διδασκαλίας.
- 3 εκδρομές σε αρχαία θέατρα (Μαρώνεια, Φιλιππούπολη Βουλγαρίας)
- Απογευματινή εκδήλωση σχετικά με τον Γερμανικό Πολιτισμό και τις δυνατότητες σπουδών και έρευνας στη Γερμανία.

Φώτο: Γιώργος Τσομής – Ιωάννα Παπαδοπούλου Φωτογράφος: Μαρία Νικολάου

Εφημερίδα: Παρατηρητής της Θράκης, 21/09/2016

Μια διαφορετική μαθησιακή προσέγγιση στο αρχαίο δράμα

Κώστας Μαρκενδούδης

Την οπτική του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου αποκτούν 20 φοιτητές φιλολογίας

Δείτε περισσότερα στο: <http://www.paratiritis-news.gr/>

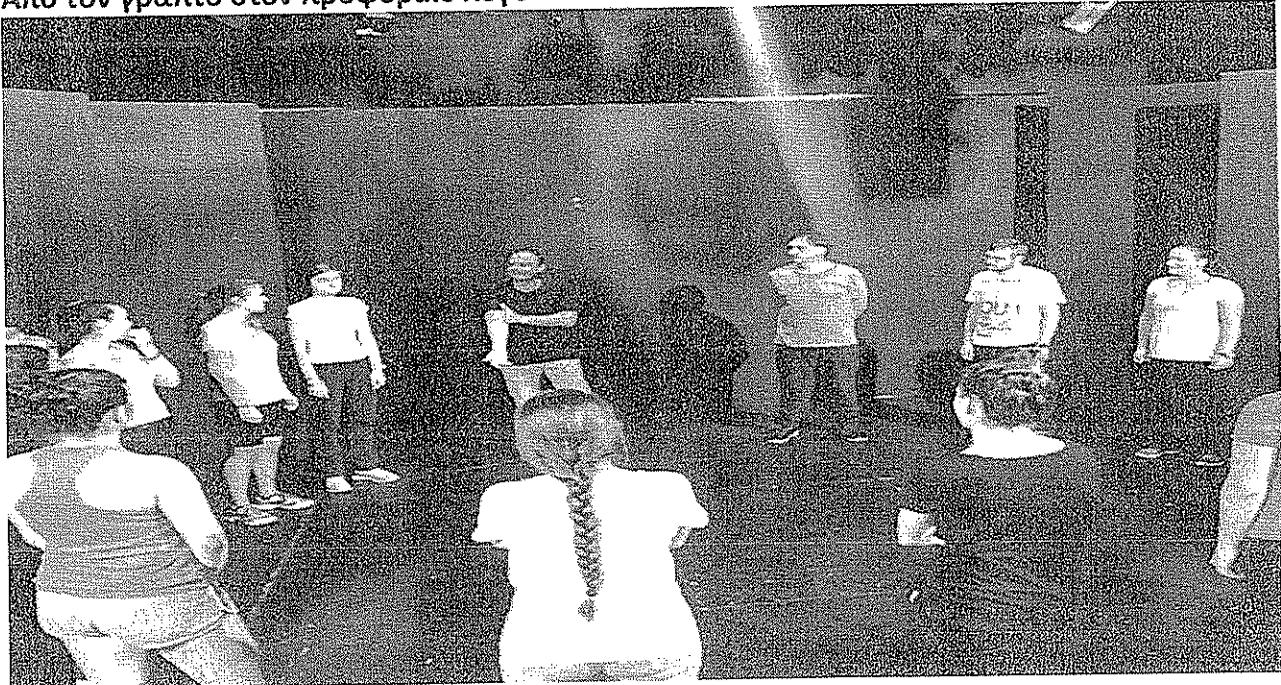
Με τους καλύτερους οιωνούς ξεκίνησε τη Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου το θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» στην Κομοτηνή, το οποίο διοργανώνει το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Universität Hamburg- Institut für Griechische und Lateinische Philologie) σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας).

Περίπου 20 Έλληνες προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές της φιλολογίας παρακολουθούν τα μαθήματα, τα οποία διδάσκουν καθηγητές τόσο από το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου όσο από το ΔΠΘ, αποκτώντας και εμβαθύνοντας τις γνώσεις τους στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, πραγματοποιώντας λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης.

Στόχος άλλωστε του σχολείου, όπως έχουν τονίσει δύο από τους διοργανωτές του, ο κ. Γιώργος Τσομής Αναπληρωτής καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ και η κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας του ΔΠΘ, είναι παράλληλα με την περαιτέρω επιστημονική κατάρτιση και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων και τη διεύρυνση

των επαγγελματικών προοπτικών για τους φοιτητές, οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν μια διεπιστημονική οπτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου.

Από τον γραπτό στον προφορικό λόγο

Η επίσημη έναρξη του Θερινού σχολείου έγινε το βράδυ της Δευτέρας 19 Σεπτεμβρίου στο ξενοδοχείο Chris and Eve, με τη συμμετοχή τόσο των διδασκόντων όσο και των μαθητών, παρόλο που τα μαθήματα είχαν ήδη ξεκινήσει από το πρωί της Δευτέρας, υπό την επίβλεψη του κ. Μίκαελ Ζάιμπελ, ο οποίος έχει υπάρξει μέρος της ιδέας για την πραγματοποίηση του Θερινού σχολείου από τη σύλληψή της το 2011 όταν παρουσίασαν στο πανεπιστήμιο του Αμβούργου την παραστατική προσέγγιση του αρχαίου δράματος.

Έτσι ανέλαβε το πρακτικό κομμάτι, να μεταφερθεί δηλαδή ο γραπτός σε προφορικό λόγο, για να ακούγεται και να βλέπεται από το κοινό.

«Ακούγονται τα νέα Ελληνικά, μέσα από μια σωματική αντίληψη, που σημαίνει ότι τα νοήματα μεταφέρονται μέσα από τη γλώσσα, μέσα από την εκφορά του λόγου και τον τρόπο που κινείται ο άλλος» εξήγησε ο κ. Ζάιμπελ.

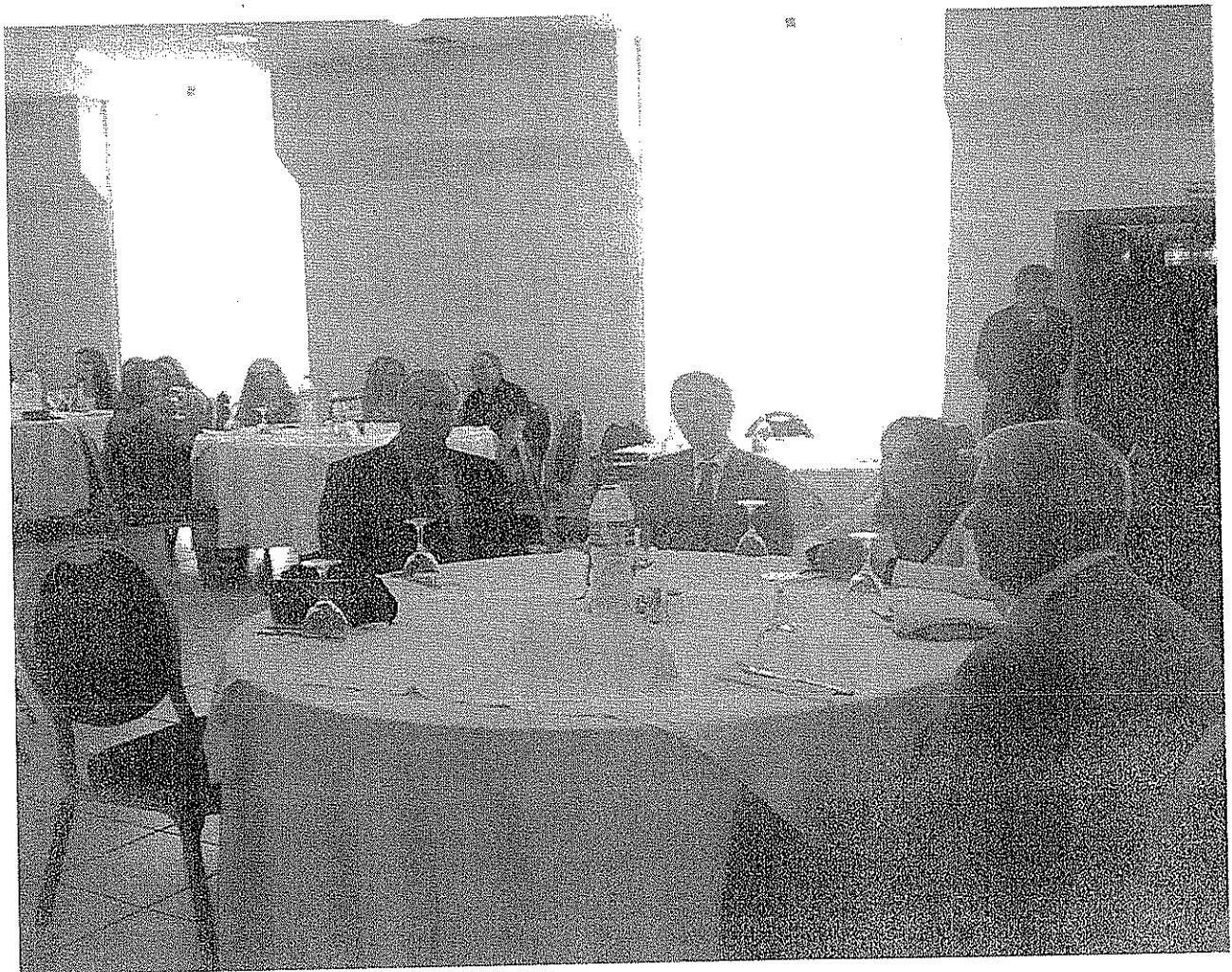
Όσο για τους μαθητές, τόνισε πως είναι πάρα πολύ «ξύπνιοι» και επιδεικνύουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, έχοντας αντιληφθεί ότι τους δίνεται η ευκαιρία για λειτουργήσουν και να μάθουν πράγματα μέσω αυτού του θερινού σχολείου που σίγουρα δεν θα γνωρίσουν στην κανονική τους φοίτηση.

«Δεν υπάρχει ενημέρωση για το πώς μπορώ να χειρίζομαι τη φωνή μου, πώς στέκομαι μπροστά σε κόσμο, και αυτοί οι φιλόλογοι, όταν μπουν στα σχολεία, θα έχουν πολύ μεγάλο όφελος από αυτή την προσπάθεια» εκτίμησε ο κ. Ζάιμπελ.

Βαθαίνοντας τις σχέσεις τω δύο πανεπιστημάτων

Την μεγάλη του χαρά που βρίσκεται στην Κομοτηνή για να συμμετάσχει σε αυτό το σχολείο μαζί με το ΔΠΘ εξέφρασε ο Διευθυντής του προγράμματος θερινών μαθημάτων κ. Christian Brockmann.

Η ιδέα για το συγκεκριμένο σχολείο «γεννήθηκε» από τον κ. Τσομή και τον κ. Ζάιμπελ, με τους οποίους συζήτησαν για πρώτη φορά σε ένα διεθνές συνέδριο στο Αμβούργο το οποίο είχε ως σκοπό την προώθηση της συνεργασίας, μεταξύ Γερμανίας και Ελλάδας.

Ο ίδιος θεωρεί την προσπάθεια αυτή ιδιαίτερα σημαντική, για αυτό και εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το γερμανικό υπουργείο Παιδείας κατάφερε να βρει χρηματοδότηση για να κάνουν αυτή την ιδέα πραγματικότητα.

«Είμαι πολύ χαρούμενος που βλέπω ότι έχουμε ιδιαίτερα λαμπρούς νέους μαθητές, με τους οποίους είναι μεγάλη χαρά να δουλεύουμε, βαθαίνοντας ταυτόχρονα τις σχέσεις των δύο πανεπιστημών μας για το μέλλον» σημείωσε ο ίδιος,

Πολλές υποσχέσεις από τους μαθητές

Από την πλευρά του ο κ. Daniel Deckers, καθηγητής στο τμήμα, εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το θερινό σχολείο έγινε πραγματικότητα και μπορούν να πειραματιστούν με αυτό το συνδυασμό φύλολογικής εργασίας επάνω στο κείμενο και της θεατρικής παρουσίασης.

Από την πρώτη επαφή με τους μαθητές, ο κ. Deckers θεωρεί πως οι δύο αυτές εβδομάδες θα πάνε πολύ καλά, γιατί ακόμα από την πρώτη μέρα έγινε πολύ καλή δουλειά επάνω στο κείμενο, δείχνοντας πως οι μαθητές έχουν δυνατότητες.

«Εντυπωσιάστηκα από το πόσο καλά το χειρίστηκαν, αν σκεφτείτε ότι πρέπει να χρησιμοποιούμε Αγγλικά και Γερμανικά για να επικοινωνούμε» σημείωσε, ενώ πολλές υποσχέσεις άφησε και το πρώτο κομμάτι του θεατρικού εργαστηρίου.

Καλύτερη συναίσθηση του σώματος

Τέλος η κ. Maike Neumann, φοιτήτρια Κλασικής Φύλολογίας στο πανεπιστήμιο του Αμβούργου, που συμμετέχει στο σχολείο με την ιδιότητα του θησοποιού και σκηνοθέτη, δήλωσε πως οι μαθητές ήταν ιδιαίτερα ανοιχτοί, ακόμα από την πρώτη μέρα, σε μια καινούρια εμπειρία για αυτούς επικοινωνώντας και στο ζήτημα του κειμένου και της παραστατικότητας.

Οι περισσότεροι μάλιστα δεν είχαν κάποια θεατρική εμπειρία, για αυτό και η ίδια θεωρεί πως και μόνο η επαφή τους δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσουν καλύτερη συναίσθηση του ίδιου του σώματος τους.

Άλλωστε πολλοί εξ αυτών θα γίνουν εκπαιδευτικοί, για αυτό και αποτελεί μια καλή εμπειρία, ενώ και στο πεδίο της ηθοποίίας θα γνωρίσουν τομείς της επικοινωνίας αλλά και θα έχουν κάποιες καινούριες φυσικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις στον εαυτό τους.

Εντείνοντας την εξωστρέφεια του ΔΠΘ

Από την πλευρά του ΔΠΘ ο Αναπληρωτής Πρύτανη κ. Νίκος Αγγελούσης υπενθύμισε πως ένας από τους κυριότερους στόχους του Πανεπιστημίου είναι να εντείνει την εξωστρέφειά του, και δράσεις σαν και αυτή του Θερινού σχολείου λειτουργούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Στόχος δε του πανεπιστημίου είναι να τις μεγιστοποιήσει, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της δομής δια βίου μάθησης που ιδρύθηκε πρόσφατα, οργανώνοντας πολλά θερινά σχολεία που θα δώσουν ζωή στην πόλη της Κομοτηνής το καλοκαίρι, ώστε να υπάρχει ζωή και εκείνη την εποχή.

«Νομίζω ότι κάνουμε μια πολύ καλή αρχή, το αρχαίο δράμα, που αποτελεί ένα πεδίο στο οποίο το πανεπιστήμιο μπορεί αν έχει μια σημαντική ώσμωση με την κοινωνία, και είναι μια καλή αρχή που θα έχει και συνέχεια», τόνισε κλείνοντας ο κ. Αγγελούσης.

Εφημερίδα: Χρόνος, 23/09/2016

**ΣΤΟ ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Μάθημα αρχαίου δράματος στο θέατρο της Μαρώνειας**

Το τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο του Αμβούργου πραγματοποιούν στην Κομοτηνή θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων, με θέμα: το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη

Το θερινό σχολείο προβλέπει και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και στο πλαίσιο αυτό οι συμμετέχοντες ξεναγήθηκαν στο αρχαίο θέατρο Μαρώνειας και έμειναν κατενθουσιασμένοι

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Όλγα Τσιούλφα

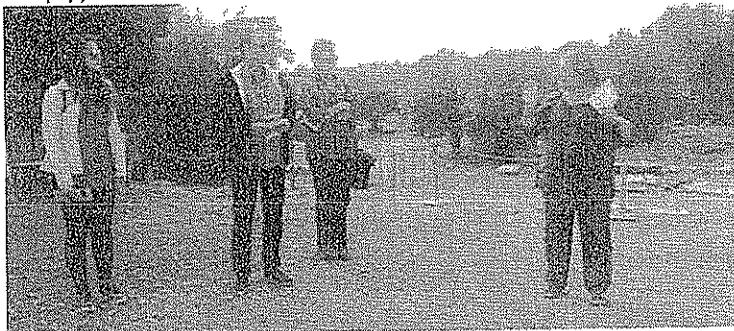
Εμβάθυνση των γνώσεων στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης. Τα παραπάνω προσφέρει το θερινό σχολείο αρχαίου δράματος που πραγματοποιείται αυτές τις ημέρες στην Κομοτηνή, στο πλαίσιο συνεργασίας του πανεπιστημίου Θράκης και ενός γερμανικού πανεπιστημίου. Η κήρυξη της επίσημης έναρξης του θερινού σχολείου έγινε την περασμένη Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου και θα ολοκληρωθεί στις 2 Οκτωβρίου.

Ειδικότερα το πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Universität Hamburg- Institut für Griechische und Lateinische Philologie) σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας) πραγματοποιεί το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου (διάρκεια: 19/9 έως 2/10/2016) το θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» - "Das antike griechische Drama als darstellende Kunst".

Τα θερινά μαθήματα απευθύνονται σε Έλληνες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της (Κλασικής) Φιλολογίας και προσφέρουν, εκτός από εμβάθυνση των γνώσεων στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης. Παράλληλα με την περαιτέρω επιστημονική κατάρτιση και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα τη διεύρυνση των επαγγελματικών προοπτικών για τους φοιτητές, το θερινό σχολείο στοχεύει να προσφέρει στους συμμετέχοντες διεπιστημονική οπτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου. Το θερινό σχολείο προβλέπει και

επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και στο πλαίσιο αυτό οι συμμετέχοντες ξεναγήθηκαν στο αρχαίο θέατρο Μαρώνειας και έμειναν κατενθουσιασμένοι, όπως δήλωσε στον «X» ο αναπληρωτής καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας και εντεταλμένος υφηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Goethe, Frankfurt am Main Γιώργος Τσομής. Στο αρχαίο θέατρο Μαρώνειας έγινε η ξενάγηση από την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ροδόπης Χρύσα Καραδήμα.

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών και ξεκίνησε μέσα από ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών επιστημόνων. «Έχαμε παρουσιάσει στη Γερμανία το θέμα αυτό, δηλαδή το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη και διδασκαλία για τους φοιτητές της φιλολογίας, ήταν ένα πρότζεκτ που είχαμε ξεκίνησε από το 2011 σαν workshop στο πανεπιστήμιο μας, και σκεφτήκαμε ότι με την παρουσία μας στο πανεπιστήμιο του Αμβούργου θα μπορούσαμε να το θεσμοποιήσουμε αυτό και φυσικά το πρόβλημα ήταν πάντα η χρηματοδότηση», δήλωσε ο κ. Τσομής.

Το πρόβλημα αυτό λύθηκε από την Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών, η οποία προσέφερε τα κονδύλια και το θερινό σχολείο έγινε πραγματικότητα στην Κομοτηνή. Απώτερος σκοπός είναι η συνεργασία να συνεχιστεί στο μέλλον και να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Όσον αφορά την επίσκεψη στο αρχαίο θέατρο Μαρώνειας, «τα παιδιά ξεναγήθηκαν από την Χρύσα Καραδήμα, άκουσαν το ιστορικό της ανασκαφής, έμαθαν για τα ευρήματα, είδαν τα βασικά χαρακτηριστικά από τα οποία αποτελείται ένα θέατρο. Μολονότι το αρχαίο θέατρο της Μαρώνειας δεν είναι τόσο μεγάλο όπως αυτό των Φιλίππων ή της Επιδαύρου, παρόλα αυτά οι φοιτητές μας αναγνώρισαν τα τμήματα και τα χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής του αρχαίου θεάτρου και σε αυτό βοήθησε η Χρύσα Καραδήμα με την μεταδοτικότητά της», είπε ο κ. Τσομής.

Οι Γερμανοί ακαδημαϊκοί έμειναν κατενθουσιασμένοι από το περιβάλλον, το πράσινο και τη θάλασσα και φυσικά το αρχαίο θέατρο. Οι εργασίες του θερινού σχολείου θα συνεχιστούν και περιλαμβάνουν επισκέψεις στο άφογα διατηρημένο αρχαίο θέατρο της Φιλιππούπολης Βουλγαρίας, όπως επίσης και στο μοναδικό αρχαίο θέατρο των Φιλίππων Καβάλας.

Στο θερινό σχολείο συμμετέχουν Γερμανοί ακαδημαϊκοί από το πανεπιστήμιο του Αμβούργου, όπως επίσης 20 φοιτητές, προερχόμενοι στην πλειοψηφία τους από το πανεπιστήμιο Θράκης, ενώ τρεις προέρχονται από τα πανεπιστήμια Πατρών και ΑΠΘ.

Εφημερίδα: Παρατηρητής της Θράκης, 28/09/2016

Πολλαπλές δυνατότητες σπουδών στη Γερμανία για τους φοιτητές της φιλολογίας

28.09.2016 08:17 Κωνσταντίνος Μαρκενδούδης

Ενημερωτική εκδήλωση με θέμα: «Γερμανικός Πολιτισμός και Προοπτικές σπουδών και έρευνας στη Γερμανία» πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Θερινού σχολείου του Τμήματος Ελληνικής φιλολογίας - Την πρόθεση του πανεπιστημίου του Αμβούργου να πραγματοποιηθεί και του χρόνου το θερινό σχολείο στην Κομοτηνή μετέφεραν οι Γερμανοί καθηγητές που συμμετείχαν σε αυτό

Δείτε περισσότερα στο: <http://www.paratiritis-news.gr/>

Τις προοπτικές σπουδών και έρευνας στη Γερμανία είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν όσοι βρέθηκαν στον δεύτερο όροφο της Λέσχης Κομοτηναίων τη Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου κατά τη διάρκεια της ενημερωτικής εκδήλωσης με θέμα: «Γερμανικός Πολιτισμός και Προοπτικές σπουδών και έρευνας στη Γερμανία» που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Θερινού Σχολείου «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» που διοργανώνουν αυτές τις μέρες στην Κομοτηνή το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Universität Hamburg- Institut für Griechische und Lateinische Philologie) σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας).

Οι δύο καθηγητές του Γερμανικού πανεπιστημίου, ο Διευθυντής του προγράμματος θερινών μαθημάτων κ. Christian Brockmann και ο καθηγητής κ. Daniel Deckers αναφέρθηκαν στις δυνατότητες που υπάρχουν στη Γερμανία για σπουδές στην Κλασική Παιδεία, ενώ μίλησαν για

τα καλύτερα λόγια για την εμπειρία τους από το θερινό σχολείο, ενώνοντας τη φωνή τους με αυτή της διοίκησης του τμήματος Ελληνικής φιλολογίας για πραγματοποίηση του θερινού σχολείου και του χρόνου αλλά και για την πρόθεση να καταστεί θεσμός.

Κοντά στους Έλληνες φοιτητές η Γερμανία

Ο κ. Brockmann αναφέρθηκε στις δυνατότητες που έχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές να σπουδάσουν αρχαία, βυζαντινά ή και μοντέρνα ελληνικά στα Γερμανικά πανεπιστήμια, ενώ μίλησε και για την έρευνα που γίνεται στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου σε βυζαντινά χειρόγραφα του 9ου έως του 14ου αιώνα των κριτικών για τη Λογική του Αριστοτέλη.

Ο ίδιος έχει ιδιαίτερα θετική εμπειρία από Έλληνες μεταπτυχιακούς μαθητές στο Αμβούργο, αλλά και από Έλληνες φοιτητές που σπουδάζουν στη Γερμανία μέσω του Erasmus, υποστηρίζοντας πως πλουτίζουν σημαντικά τόσο την ακαδημαϊκή όσο και την φοιτητική ζωή στο πανεπιστήμιο.

Ο κ. Brockmann σημείωσε πως η όλη του εμπειρία στην Κομοτηνή έχει υπάρξει ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα, μιας και με χαρά του δούλεψε με τους φοιτητές πραγματοποιώντας σεμινάρια για τους «Αχαρνής» του Αριστοφάνη και τον «Φιλοκτήτη» του Σοφοκλή, συζητώντας αυτά τα δύο έργα με τους μαθητές οι οποίοι έδειξαν πως είναι ιδιαίτερα έξυπνοι και ικανοί.

Εξήρε επίσης την οργάνωση του θερινού σχολείου, με ταξίδια στα αρχαία θέατρα Μαρωνείας και Φιλιππούπολεως, ενώ εξέφρασε την πρόθεση να επαναλάβουν το θερινό σχολείο του χρόνου.

Αυτό βέβαια προϋποθέτει την εξεύρεση πόρων, μιας και το πρόγραμμα του Γερμανικού Υπουργείου Παιδείας με το οποίο πραγματοποιήθηκε φέτος το σχολείο δεν θα το χρηματοδοτήσει, αλλά θα προσπαθήσουν να βρουν εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης.

Πολλαπλές δυνατότητες φοίτησης στη Γερμανία

Για τα πιο τεχνικά στοιχεία των σπουδών στη Γερμανία μίλησε ο έτερος Γερμανός καθηγητής κ. Deckers, ο οποίος τόνισε πως η Γερμανία έχει υιοθετήσει πλήρως πλέον το σύστημα Bachelor/Master, και έχει με αυτόν τον τρόπο μια ελαφρά διαφορά από το Ελληνικό Πτυχιακό/Μεταπτυχιακό.

Έτσι περιέγραψε τις διάφορες δυνατότητες που έχουν οι φοιτητές είτε να βρεθούν για ένα ή δύο εξάμηνα σε Πανεπιστήμιο της Γερμανίας μέσω του Erasmus ή να έχουν άλλες ευκαιρίες να σπουδάσουν στη Γερμανία, ιδιαίτερα όσο αφορά τα μεταπτυχιακά. Τόνισε δε πως το κόστος των σπουδών στη Γερμανία είναι ένα μικρό υποχρεωτικό ποσό για διοικητικά έξοδα και η αγορά μιας κάρτας για τα δημόσια μέσα συγκοινωνίας που ανέρχεται στα 300 ευρώ το χρόνο.

Όσο για το θερινό σχολείο, ο κ. Deckers χαρακτήρισε ιδιαίτερη την εμπειρία του στην Κομοτηνή, μιας και είχε την ευκαιρία να δουλέψει με νεαρούς μαθητές και να δει πόσο πρόθυμοι είναι να μάθουν πώς προσεγγίζουν τα κείμενα στη Γερμανία, ενώ η μείζη πρακτικών και θεωρητικών στοιχείων απέδωσαν ήδη εμφανή αποτελέσματα ακόμα και στην αύξηση της αυτοπεποίθησης των φοιτητών.

Θετική η εμπειρία των Γερμανικών σπουδών

Για την εμπειρία της ως απόφοιτη της Γερμανικής Σχολής Αθηνών και μεταπτυχιακή φοιτητής στην Γερμανία μίλησε η κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας του ΔΠΘ, τονίζοντας ότι η γερμανική παιδεία εισέρχεται σε ένα τρόπο σκέψης που σέβεται τον κλασικό πολιτισμό και στηρίζεται σε αυτό, έχοντας στο κέντρο της τον Ουμανισμό.

Όσο για τις σπουδές στη Γερμανία, τόνισε πως υπάρχουν πολλά προνόμια, μιας και είναι μια χώρα πολύ φιλική και αγαπά τους Έλληνες φοιτητές, ενώ οι Γερμανοί φιλόσοφοι του 18ου και 19ου αιώνα ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με την ερμηνεία και την έκδοση αρχαιοελληνικών και λατινικών κειμένων πολύ προτού αυτή η παράδοση επεκταθεί στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Πάντως εξέφρασε την ικανοποίηση όλων των διδασκόντων για την πρόοδο που έγινε την πρώτη εβδομάδα από πλευρά των φοιτητών, παρά το πυκνό πρόγραμμα, ώστε να μάθουν, να αποδώσουν και να παρουσιάσουν εργασίες.

Στο θεωρητικό επίπεδο, επισήμανε, ασχολήθηκαν περισσότερο με προβλήματα ερμηνευτικής του κειμένου σε σχέση με σκηνοθετικές πληροφορίες, αλλά και τη θεατρική μετάφραση, που αποτελεί ένα εντελώς διαφορετικό τμήμα της μεταφρασεολογίας.

Με βάση αυτή τη μετάφραση, προσπάθησαν με τη βοήθεια του κ. Ζάμπελ και συγκεκριμένων ασκήσεων, να πάρουν το ρόλο του ηθοποιού, να μπουν στο κείμενο και να κατανοήσουν πώς να το «διαβάσουν».

«Έχουμε φιλολόγους ακόμα και στα σχολεία που δεν μπορούν να διαβάσουν ένα ελληνικό κείμενο ή ένα ποίημα» τόνισε, για αυτό και αυτή την εβδομάδα συνεχίζουν εμβαθύνοντας στις τραγωδίες και στο κομμάτι του δραματολόγου.

Γνωριμία με το επάγγελμα του δραματολόγου

Κάνοντας ένα απολογισμό της πρώτης εβδομάδας του σχολείου ο κ. Γιώργος Τσομής, Αναπληρωτής καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ τόνισε πως πηγαίνει ιδιαίτερα καλά, έχοντας δώσει έμφαση στο θεωρητικό μέρος στη μετάφραση στους τρόπους και τις τεχνικές της, ενώ στάθηκαν και σε σκηνές από τον Αγαμέμνονα του Αισχύλου, με τους δύο Γερμανούς καθηγητές να ασχολούνται με τον «Φιλοκτήτη» του Σοφοκλή και τους «Αχαρνής» του Αριστοφάνη.

Όσο για το πρακτικό μέρος, έδωσαν έμφαση στο σωστό τρόπο ορθοφωνίας, ενώ πραγματοποίησαν εκδρομές στο Αρχαίο Θέατρο της Μαρώνειας και το Αρχαίο Θέατρο της Φιλιππούπολης, πραγματοποιώντας και μάθημα σε αυτό. Αυτή την εβδομάδα θα εστιάσουν στο θεωρητικό μέρος και συγκεκριμένα στο τι μπορεί να προσφέρει η ενασχόληση στο αρχαίο δράμα για ένα φιλόλογο, με τον κ. Τσομή να κάνει ειδική μνεία στον φιλόλογο ως δραματολόγο.

«Κάτι που δεν υφίσταται στα περισσότερα ελληνικά θέατρα, αλλά είναι μια πρακτική και ένα

επάγγελμα το οποίο συναντάμε πάντα στα γερμανικά θέατρα, είτε πρόκειται για δραματικό θέατρο είτε πρόκειται για λυρικό θέατρο.

Μια πρώτη γνωριμία

Τα μαθήματα στο σχολείο πραγματοποιήθηκαν υπό την επίβλεψη του κ. Μίκαελ Ζάιμπελ, που σημείωσε πώς η προσέγγιση του θεάτρου ως παραστατική τέχνη δεν είναι κάτι το οποίο γνωρίζουν ή είναι εύκολα προσβάσιμο για τους φοιτητές.

Για αυτό και σε μια πρωτόγνωρη εμπειρία προσέγγισαν το κείμενο μέσα από μια σωματική προσέγγιση, έμαθαν πώς να κινούνται, να τοποθετούνται στο χώρο αλλά και τη φωνητική προσέγγιση του κειμένου, ένα κομμάτι που τους δυσκόλεψε αρκετά αλλά με την άσκηση βελτιώθηκαν αρκετά από την πρώτη εβδομάδα

«Το θέμα είναι να μεταφερθεί αυτή η πρόθεση που έχει κάποιος ηθοποιός ή κάποιος που παρουσιάζει ένα κείμενο, μέσα από υποκριτικές διαδικασίες ώστε να γίνεται αντιληπτό αυτό που φτάνει στο θεατή» επισήμανε ο ίδιος χαρακτηριστικά.

Βέβαια δύο εβδομάδες δεν φτάνουν για να εντρυφήσει κάποιος σε όλη την τέχνη του θεάτρου, όμως αποτελεί μια πρώτη γνωριμία που ο κ. Ζάιμπελ ελπίζει ότι θα έχει συνέχεια και μέσα στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Ναι στη συνέχιση του θερινού σχολείου

Την πρόθεση του πανεπιστημίου και του τμήματος να συνεχίσει τη συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου εξέφρασε η πρόεδρος του Τμήματος Ελληνικής φιλολογίας κ. Ζωή Γαβριηλίδου, τονίζοντας την προστιθέμενη αξία που δίνει σε ένα πολυεπίπεδο φάσμα το θερινό σχολείο.

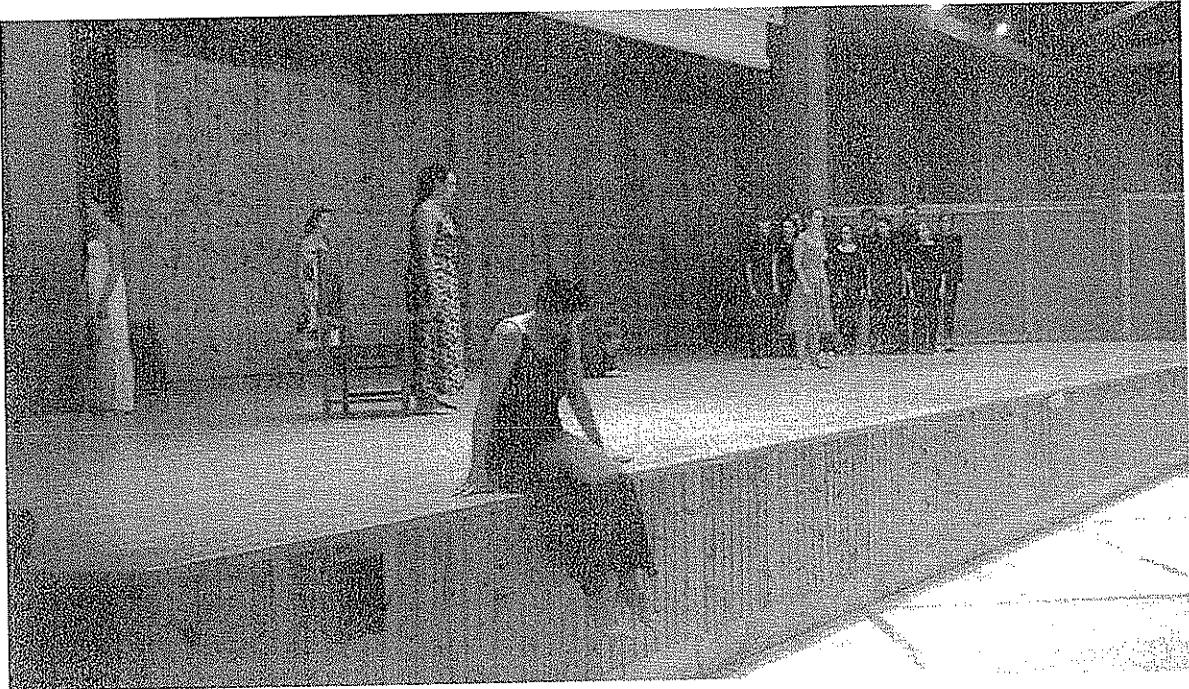
Αφενός ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για το ΔΠΘ γιατί ήρθαν σε αυτό σημαντικοί καθηγητές από το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου και φεύγουν με τις καλύτερες εντυπώσεις για τη δουλειά που γίνεται σε αυτό, και αφετέρου για το τμήμα, γιατί ως πρόεδρος είχε την ευκαιρία να κάνει δύο συναντήσεις με τους Γερμανούς καθηγητές με τους οποίους συζήτησαν κάποια συγκεκριμένα project που θα κάνουν από κοινού βάζοντας τη βάση για μελλοντικές συνεργασίες.

Σημείωσε τέλος ότι και οι ίδιοι οι φοιτητές είχαν την ευκαιρία να ακούσουν άλλους καθηγητές από αυτούς που έχουν στο τμήμα, που τους μετέφεραν μια άλλη οπτική εφαρμοσμένη σε μεγάλο βαθμό με τη θεωρία που λειτούργησε σε ένα μεγάλο βαθμό ανατροφοδοτικά και για τους ίδιους.

«Νομίζω ότι το θερινό σχολείο έχει ένα θετικό αποτέλεσμα, ελπίζουμε να συνεχιστεί και μόλις τελειώσει θα αρχίσουμε να τρέχουμε για το επόμενο» σημείωσε κλείνοντας η κ. Γαβριηλίδου.

Εφημερίδα: Παρατηρητής της Θράκης, 03/10/2016

**Αυλαία με «Αγαμέμνονα» για το Θερινό σχολείο
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ
(+Video)**

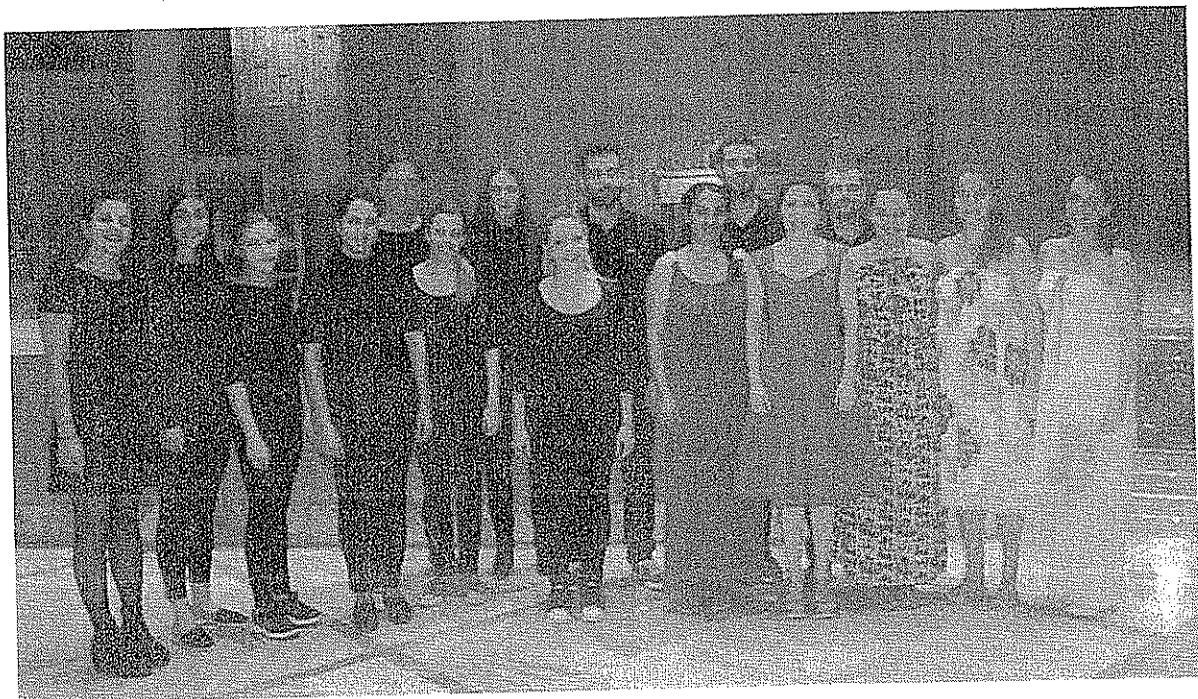

Κασσάνδρα και Χορός έγιναν οι μαθητές, δείχνοντας τις δυνατότητες της ένταξης της παραστατικής τέχνης στη διδασκαλία του αρχαίου δράματος

Δείτε περισσότερα στο: <http://www.paratiritis-news.gr/>

Με τη σκηνή της Κασσάνδρας από τον «Αγαμέμνονα» του Αισχύλου έκλεισαν οι μαθητές το θερινό σχολείο «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» που διοργάνωσε το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, το Σάββατο 1 Οκτωβρίου στην σκηνή του Κεντρικού Αμφιθεάτρου του ΔΠΘ.

Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές της φιλολογίας παρουσίασαν μια διαφορετική προσέγγιση του αρχαίου δράματος, υπό την εποπτεία του κ. Μίχαελ Ζάιμπελ, με 6 μαθητές «Κασσάνδρες» επί σκηνής και τους υπόλοιπους το χορό του δράματος.

Με τη σκηνή αυτή φάνηκε τόσο η δουλειά που έγινε τις προηγούμενες δύο εβδομάδες, αλλά και οι δυνατότητες που απέκτησαν οι συμμετέχοντες καθ' όλη τη διάρκεια του σχολείου, και τις οποίες πλέον θα έχουν μαζί τους ώστε να αναπτύξουν, να επεκτείνουν και τελικά να μεταφέρουν στους αυριανούς μαθητές τους.

Έτσι έκλεισε με τον καλύτερο τρόπο αυτή η προσπάθεια του τμήματος, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, αφήνοντας μια σημαντική παρακαταθήκη για μελλοντικές συνεργασίες, τις οποίες και οι δύο πλευρές επιθυμούν διακαώς να πραγματοποιήσουν με αιχμή την επανάληψη του θερινού σχολείου το 2017.

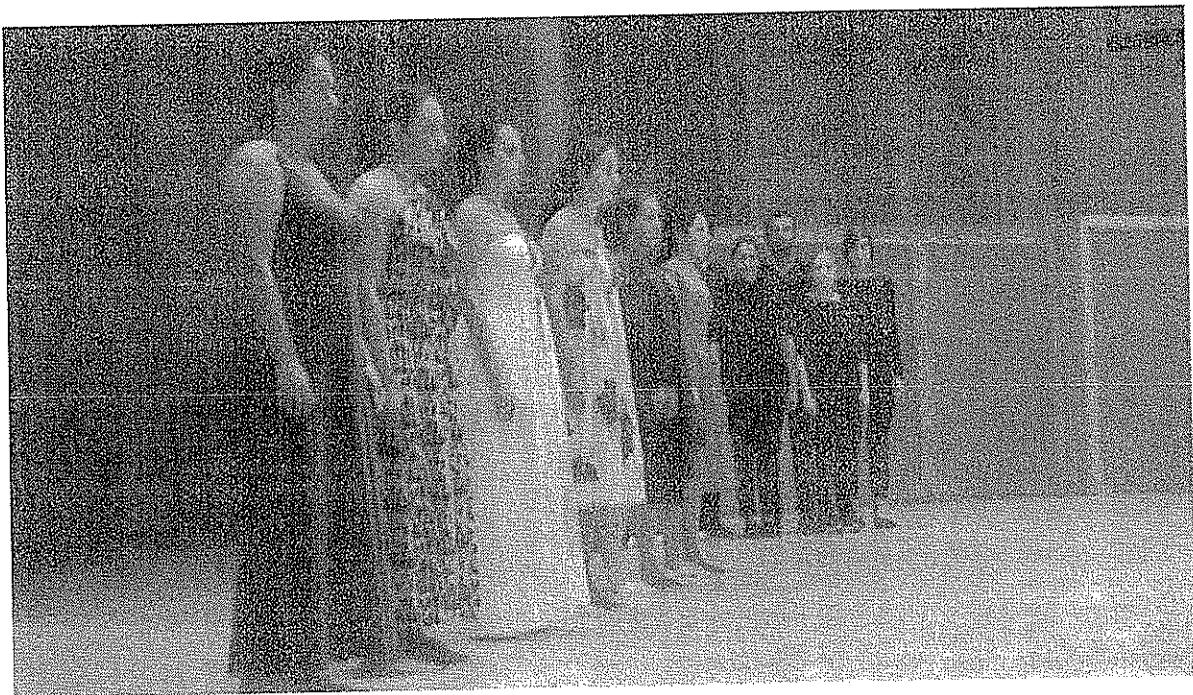
Νέοι επαγγελματικοί ορίζοντες

Κατά την καταληκτήρια συνεδρία, πέραν την παράστασης, πραγματοποιήθηκε και ομιλία των καθηγητών Μίκαελ Ζάιμπελ και Γιώργου Τσομή στα Γερμανικά με θέμα «Παραστάσεις αρχαίου δράματος στην Ελλάδα και στη Γερμανία».

Η ομιλία, σημείωσε ο κ. Τσομής, αφορούσε το Αρχαίο Ελληνικό Δράμα από το 1500 μέχρι σήμερα, τις τάσεις που υπάρχουν στη σκηνοθεσία και το ανέβασμα, με έμφαση στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, δείχνοντας πως κάθε εποχή χρησιμοποιεί το δράμα με διαφορετικά πολιτικά, κοινωνικά ή απολιτικά κριτήρια.

Όσο για την εμπειρία αυτών των δύο εβδομάδων, ο κ. Τσομής εκφράστηκε με τα καλύτερα λόγια για τους φοιτητές που συμμετείχαν στο θερινό σχολείο, μιας και συμμετείχαν ενεργά στο μάθημα, έδειχναν μεγάλο ενδιαφέρον ενώ τους ανοίχτηκαν αρκετοί επαγγελματικοί ορίζοντες επάνω στο θέμα του θεάτρου από την πρακτική του πλευρά.

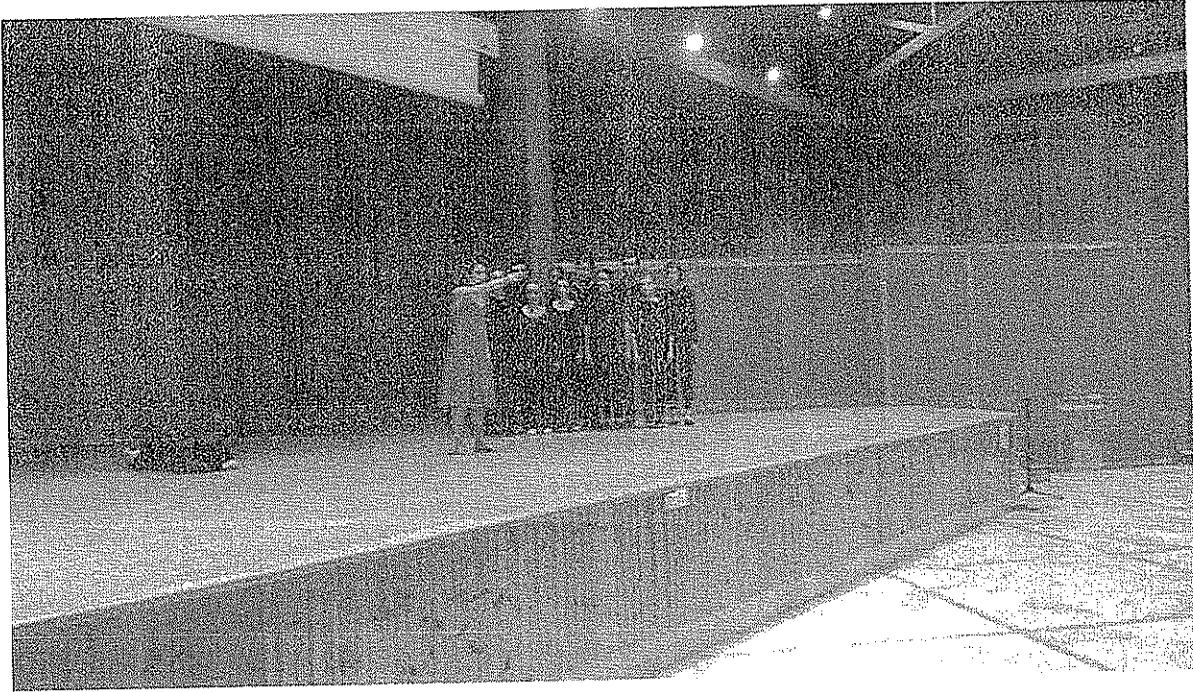
Αξίζει να σημειωθεί πως τη δεύτερη εβδομάδα ο κ. Τσομής παρουσίασε στους μαθητές το ρόλο του επιστημονικού συμβούλου στο θέατρο. «Είδαμε τις προοπτικές που υπάρχουν, μελετήσαμε την εικόνα του δραματολόγου, περισσότερο στην Γερμανία έχει αναπτυχθεί, είδαμε πώς μπορεί να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και εξηγήσαμε για ποιο λόγο είναι απαραίτητη η παρουσία τους σε ένα θεατρικό οργανισμό» εξήγησε ο ίδιος.

Αλλαγή στην προσέγγιση επιστήμης και ζωής

Στη θετική ανταπόκριση από τους μαθητές στάθηκε ο καθηγητής κ. Ζάιμπελ, τονίζοντας πως η παρουσία τους επί σκηνής μιλούσε από μόνη της.

«Εντάξει δεν πάμε Επίδαυρο, αλλά δεν ήταν αυτός ο σκοπός. Αυτό που έχω ακούσει από τους φοιτητές είναι ότι τους άνοιξαν καινούριοι ορίζοντες και για την προσέγγιση με διαφορετικό τρόπο ενός αρχαίου δράματος, αλλά και γενικότερα για τη ζωή τους και τον τρόπο που παρουσιάζουν τον εαυτό τους σε αυτό τον κόσμο» σημείωσε, επισημαίνοντας πως είναι πάντα πρόθυμος να συνεχίσει αυτή την προσπάθεια σε μελλοντικά θερινά, και όχι μόνο, σχολεία.

Ελπίδες για επανάληψη και επέκταση του θερινού σχολείου

Την ικανοποίηση των γερμανών συναδέρφων της από το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου για την επιτυχία και την αποτελεσματικότητα που είχε αυτή η συνεργασία, ιδίως ως προς τον αντίκτυπο στους φοιτητές, μετέφερε η καθηγήτρια του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου.

Μάλιστα αυτή η επιτυχία τους ώθησε να προσπαθήσουν να επαναλάβουν το θερινό σχολείο, αναζητώντας πηγή χρηματοδότησης από τη Γερμανία. «Στις δύο αυτές εβδομάδες είδαμε ότι μεταμορφώθηκε και εμβάθυνε η αντίληψη των φοιτητών μας στο ζήτημα του τι σημαίνει θέατρο, αρχαίο δράμα και κείμενο» σημείωσε, τονίζοντας πως θα προσπαθήσουν και του χρόνου να πραγματοποιήσουν ένα δεύτερο θερινό σχολείο.

Επιθυμία της κ. Παπαδοπούλου είναι να υπάρξει ένας θεματικός και νοηματικός περιορισμός, ώστε η συνεργασία των διδασκόντων να είναι στενότερη, όπως ο χορός, το θέατρο, η μουσική, ώστε να εστιάζουν σε μια διαφορετική κάθε φορά πλευρά του αρχαίου δράματος, καλώντας κάθε φορά διαφορετικούς καθηγητές με αντίστοιχη ειδίκευση από το εξωτερικό, είτε από τη Γερμανία είτε από την Γαλλία ή τη Μ. Βρετανία.

Εφημερίδα: Χρόνος, 04/10/2016

ΣΤΟΧΟΣ Η ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ 2017

"Αυλαία" στο πρώτο θερινό σχολείο αρχαίου δράματος

Με διάλεξη στη γερμανική γλώσσα και διάλεξη για το αρχαίο δράμα στην Ευρώπη και ειδικά στην Ελλάδα και τη Γερμανία, ολοκληρώθηκε στην Κομοτηνή, το θερινό σχολείο αρχαίου δράματος

Με διάλεξη στη γερμανική γλώσσα και διάλεξη για το αρχαίο δράμα στην Ευρώπη και ειδικά στην Ελλάδα και τη Γερμανία, ολοκληρώθηκε το απόγευμα του Σαββάτου 1η Οκτωβρίου στην Κομοτηνή, το θερινό σχολείο αρχαίου δράματος.

Το πανεπιστήμιο του Αμβούργου (Universität Hamburg - Institut für Griechische und Lateinische Philologie) σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας) πραγματοποίησε το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου (διάρκεια: 19/9 έως 2/10/2016) το θερινό σχολείο-σειρά θερινών μαθημάτων «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» - "Das antike griechische Drama als darstellende Kunst". Τα θερινά μαθήματα απευθύνονταν σε Έλληνες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της (Κλασικής) Φιλολογίας και προσέφεραν, εκτός από εμβάθυνση των γνώσεων στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένων δραματικών αποσπασμάτων και πρακτική εξάσκηση στην έρευνα του δραματικού είδους ως σκηνικής τέχνης. Παράλληλα με την περαιτέρω επιστημονική κατάρτιση και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα τη διεύρυνση των επαγγελματικών προοπτικών για τους φοιτητές, το θερινό σχολείο στόχευσε να προσφέρει στους συμμετέχοντες διεπιστημονική οπτική στην προσέγγιση του αρχαίου δράματος ως πολιτιστικού και θεατρικού φαινομένου.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΗΡΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Στο κεντρικό αμφιθέατρο, στην πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής πραγματοποιήθηκε η καταληκτήρια εκδήλωση. "Τα παιδιά ήταν εξαίρετα, συμμετείχαν με μεγάλο ενδιαφέρον. Πιστεύω ότι τους ανοίχτηκαν αρκετοί επαγγελματικοί ορίζοντες πάνω στο θέμα του θεάτρου από την παραστατική του πλευρά. Τη δεύτερη εβδομάδα, ασχοληθήκαμε με το ρόλο του επιστημονικού συμβούλου στο θέατρο, μελετήσαμε την εικόνα του δραματολόγου, περισσότερο στη Γερμανία, όπου έχει αναπτυχθεί", δήλωσε ο αναπληρωτής καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας και εντελαμένος υφηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Goethe, Frankfurt am Main Γιώργος Τσομής. "Η ανταπόκριση από τους φοιτητές ήταν πολύ καλή, έχω τη αίσθηση ότι τους άνοιξαν καινούριοι ορίζοντες και για την προσέγγιση ενός αρχαίου δράματος. Πέρα όμως από αυτό έχουν πάρει αρκετά πράγματα για τη ζωή τους και για τον τρόπο που παρουσιάζουν τον εαυτό τους σε αυτό τον κόσμο", τόνισε από την πλευρά του ο Γερμανός καθηγητής M. Seibel. "Οι ίδιοι οι Γερμανοί συνάδελφοι όταν είδαν την επιτυχία και την αποτελεσματικότητα που είχε η συνεργασία, είπαν ότι θα προσπαθήσουν και του χρόνου να βρουν επιχορήγηση, εάν όχι από την Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών, ίσως από άλλες πηγές. Έτσι μαζί με τους Γερμανούς συναδέλφους καθώς βλέπουμε ότι μεταμορφώθηκε και εμβάθυνε η αντίληψη των φοιτητών μας, στο τι σημαίνει αρχαίο δράμα, ότι είναι θέατρο και όχι κείμενο, σκεφτόμαστε την πραγμάτωση ενός δεύτερου θερινού σχολείου", είπε η Ιωάννα Παπαδοπούλου επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας

του ΔΠΘ.

Να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της καταληκτήριας συνεδρίας του θερινού σχολείου, έγινε επίσης παρουσίαση «εργασιών» των συμμετεχόντων φοιτητών και οι εργασίες ολοκληρώθηκαν με στρογγυλό τραπέζι για την αποτίμηση του θερινού σχολείου. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών και ξεκίνησε μέσα από ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών επιστημόνων.

Όλγα Τσιούλφα

